

Nr 219.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ny lantmäteri-
taxa; given Stockholms slott den 4 mars 1927.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till förordning angående den gottgörelse lantmätare äger uppbära av sakägare (lantmäritaxa).

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Paul Hellström.

Förslag

till

**Kungl. Maj:ts förordning angående den gottgörelse lantmätare äger
uppbara av sakägare (lantmäteritaxa).**

Kungl. Maj:t har funnit gott förordna som följer:

1 Kap.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Utöver löneförmåner samt resekostnads- och traktamentsersättning, varom särskilt är stadgat, äge lantmätare att för förrättning eller åtgärd, som han på grund av gällande instruktion eller annan författning utför, bekomma gottgörelse av sakägare.

Denna gottgörelse utgår antingen enligt taxa eller enligt överenskom-
melse, dock att densamma på sätt framgår av 9 och 43 §§, 46 § 3 mom.
samt 54 § i vissa fall bestämmas av lantmäteristyrelsen.

2 §.

Gottgörelse enligt taxa, vari inbegripes ersättning för papper samt övrig skriv- och ritmateriel, är dels arvode för verkställt arbete och dels lösen för karta och handlingar.

Med detaljarvode förstås i denna förordning sådant arvode, som beräknas efter längd, ytmått, figurantal, antal ägolotter eller dylikt.

Dagarvode utgår efter dagberäkning.

3 §.

Gottgörelse, som enligt denna förordning tillkommer lantmätare, skall, där sakägarna äro två eller flera, fördelas mellan dem enligt de grunder, som finnas stadgade för fördelning av förrättningskostnader.

Gottgörelse, som belöper å civilt boställe, skall helt gäldas av boställshavaren, om han är sökande till förrättningen och denna avser boställshavarens enskilda nytta, men eljest med $\frac{1}{6}$ av boställshavaren och $\frac{5}{6}$ av kronan.

Huru gottgörelse, som belöper å ecklesiastikt boställe, skall gäldas, därom gälle vad särskilt är eller varder stadgat.

4 §.

Gottgörelse, som enligt denna förordning bör gäldas, skall utan avseende å tvist om ägande- eller besittningsrätt erläggas av den, som vid räkningsavgivande eller, då fråga är om förrättning, som erfordrar fastställelse, senast vid fastställandet innehar jorden.

2 Kap.

Detalj arvode.**Kallelse och kungörelse.**

5 §.

För varje utfärdad kallelse eller kungörelse till förrättning utgår arvode med 50 öre. Överstiger antalet till ett sammanträde utfärdade kallelser och kungörelser tjugu, utgår arvode för överskjutande antal med 25 öre för varje.

Planmätning och kartas upprättande.

6 §.

För polygonmätning, utförd såsom vanlig mätning och utan att i sammanhang med densamma förekommit annan mätning, utgår arvode med 8 kronor för varje polygonpunkt.

Att arvode för polygonmätning i fall, som här avses, jämväl må utgå enligt överenskommelse, därom stadgas i 52 §.

7 §.

1 mom. För mätning av ägogräns, då mätningen utförts såsom vanlig mätning och karta upprättas i någon av nedan angivna skalor, utgår arvode med:

- a) ett grundbelopp av 8 kronor;
- b) en efter gränslinjernas längd och kartans skala lämpad ersättning enligt följande tariff:

Tariff I.**Gränsmätningstariff.**

S k a l a	Gräns i åker	Gräns i annan mark
	Ersättning för kilometer; kronor	
1: 400	14	18
1: 1000	10	14
1: 2000	8	12
1: 4000	7	11
1: 8000	6	10

c) 50 öre för varje numeriskt inmätt änd- och brytningspunkt i gränslinje, så ock för numerisk inmätning av uteliggare och visare eller annan punkt, där förrättningens ändamål kräver, att de bliva på dylikt sätt inmätta;

d) om stommätning utförts genom polygonmätning, en efter polygonsidornas medellängd lämpad ersättning för varje polygonpunkt enligt följande tariff:

Tariff II.

Polygonmätningstariff.

Polygonsidornas medellängd; meter	Öretal för polygonpunkt	
	Grundbelopp	Ökning av grundbeloppet för meter av polygonsidornas medellängd
0—100	300	2.0
100—200	360	1.4
200—300	460	0.9
300—400	580	0.5
400—500	620	0.4
500—	720	0.2

2 mom. Har fråga väckts om utförande av polygonmätning, skall i anledning därav meddelat beslut delgivas sakägarna, och skall underrättelse därvid meddelas dem, att beslutet, där sakägare sådant fordrar, skall underställas lantmäteristyrelsens prövning. Avser beslutet att polygonmätning skall utföras, bör detsamma tillika innehålla uppgift rörande polygonmätningens omfattning.

3 mom. Utgöres ägo gräns av väg eller dike, utgår ersättning enligt 1 mom. b) endast för ena sidan därav.

4 mom. Där två eller flera sträckningar av samma gränslinje kunna inmätas från samma stomlinje, utgår ersättning enligt 1 mom. b) endast för den längsta av dem.

5 mom. Där två eller flera gränslinjer kunna inmätas från samma stomlinje, utgår ersättning enligt 1 mom. b) oavkortad för den längsta av linjerna; för övriga nedsättes ersättningen med 50 procent.

8 §.

För ägomätning, då mätningen utförts såsom vanlig mätning och karta upprättats i någon av nedan angivna skalor, utgår arvode med:

- a) ett grundbelopp av 8 kronor;
- b) ersättning för inmätning av mätningens yttergränser enligt bestämmelserna i 7 § 1 mom. b) samt för de i 7 § 1 mom. c) och d) omfördä åtgärder enligt där givna bestämmelser, och skola föreskrifterna i 7 § 2—5 mom. därvid äga motsvarande tillämpning;
- c) ett efter ägofigureernas medelareal och kartans skala lämpat belopp enligt följande tariff:

Tariff III.
Ägomätningstariff.

Medelareal för ägofigur; hektar	Skala 1 : 1000				Skala 1 : 2000			
	Tomt, trädgård och åker		Annan mark		Tomt, trädgård och åker		Annan mark	
	Ö r e t a l f ö r							
	ägofigur	hektar	ägofigur	hektar	ägofigur	hektar	ägofigur	hektar
0.0 —0.125	10	344	10	172	7	264	7	124
0.125—0.25	30	184	10	172	22	144	7	124
0.25 —0.5	41	140	26	108	31	108	19	76
0.5 —1.0	61	100	38	84	47	76	25	64
1.0 —2.0	84	77	50	72	64	59	36	53
2.0 —3.0	118	60	68	63	88	47	48	47
3.0 —	133	55	83	58	100	43	54	45
	Skala 1 : 4000				Skala 1 : 8000			
	Tomt, trädgård och åker		Annan mark		Tomt, trädgård och åker		Annan mark	
	Ö r e t a l f ö r							
	ägofigur	hektar	ägofigur	hektar	ägofigur	hektar	ägofigur	hektar
0.0 —0.125	5	212	5	100	4	192	4	88
0.125—0.25	17	116	5	100	15	104	4	88
0.25 —0.5	24	88	14	64	23	72	12	56
0.5 —1.0	36	64	19	54	32	54	15	50
1.0 —2.0	50	50	26	47	42	44	22	43
2.0 —3.0	72	39	36	42	58	36	28	40
3.0 —	78	37	42	40	67	33	31	39

9 §.

Har planmätning ägt rum med stöd av redan befintlig stomme eller har stommätning verkställt såsom finmätning, skall det enligt 7 och 8 §§ beräknade arvudet skäligen jämkas.

Förhållandet skall delgivas sakägarna samt underrättelse meddelas dem, att frågan, om någon sakägare det fordrar, skall underställas lantmäteristyrelsens prövning.

10 §.

I fråga om arvode för planmätning, där karta upprättas i annan skala än i 7 och 8 §§ sägs, därom stadgas i 41 §.

11 §.

För numerisk inmätning av stödpunkt utgår arvode med 50 öre för varje punkt.

Erfordras för inmätningen särskilda mätningslinjer, utgår arvode för stakning och längdmätning av dessa linjer med i åker 3 kronor och i annan mark 6 kronor för varje kilometer.

12 §.

För markering av stödpunkt utgår arvode med 1 krona för varje punkt.

13 §.

Arvode för beräkning av koordinater för gränspunkter utgår med 50 öre för punkt, och ingår häri ersättning även för upprättande av koordinatförteckning.

Att arvode i detta fall jämväl må utgå enligt överenskommelse, därom stadgas i 52 §.

14 §.

Arvode för mätning av torvmosse, då sådan skall särskilt skiftas, beräknas såsom för åker.

15 §.

Uti de i 6—14 §§ angivna arvodens inbegripes ersättning ej mindre för utförande av alla åtgärder, som omförmålas i 25—31 §§ i mättningsförordningen än även för upprättande av karta i enlighet med bestämmelserna i 38 § i samma förordning.

16 §.

Att ersättning för arbeten, som avses i 7—9, 11, 12 och 14 §§ jämväl må utgå med dagarvode, därom stadgas i 42 §.

17 §.

Där vid förrättning karta kopierats till konceptkarta, utgår arvode enligt de i 45—48 §§ stadgade grunder, dock med förhöjning av 25 procent av den enligt tariff VII i 46 § utgående ersättning.

18 §.

Har ägo gräns eller annan längdsträckning blivit insatt å karta utan att i sammanhang därmed inmätning av densamma förekommit, utgår arvode för insättningen efter de å kartan insatta längdsträckningarna med ett grundbelopp av 1 krona samt därutöver 3 öre för varje centimeter verkligt mått å kartan.

Arealuträkning.

19 §.

För numerisk arealuträkning av helt mättningsområde eller i sådant ingående fastighet eller ägoområde utgår arvode med 40 öre för varje hörnpunkt i särskilt redovisat och beräknat område.

Att arvode i detta fall jämväl må utgå enligt överenskommelse, därom stadgas i 52 §.

20 §.

1 mom. För grafisk arealuträkning utgår arvode, lika för alla ägoslag, med en efter kartans skala och ägofigurernas medelareal lämpad ersättning enligt följande tariff:

Tariff IV.
Uträkningstariff.

Medelareal för ägo- figur; hektar	Skala 1 : 1000		Skala 1 : 2000		Skala 1 : 4000		Skala 1 : 8000		Skala 1 : 16000		Skala 1 : 20000	
	Ö r e t a l f ö r											
	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar
0.0—0.5	15	40	11	20	9	10	8	5	7.5	3	7.5	2
0.5—	23	24	15	12	11	6	9	3	8	2	8	1

2 mom. I fråga om arvode för grafisk arealuträkning, då karta föreligger i annan skala än de i tariff IV upptagna, därom stadgas i 41 §.

21 §.

Uti arvode, som utgår enligt 19 och 20 §§, inbegripes ersättning för förande av i mättningsförordningen föreskriven särskild längd över arealuträkning samt för komplettering av ägobeskrivningen med avseende å arealen.

Ägobeskrivning.

22 §.

För införande i ägobeskrivningen av ägofigurernas nummer samt ägornas namn och fördelning i särskilda ägoslag utgår arvode med 3 öre för varje ägofigur, och inbegripes i detta arvode ersättning för kartans numrering.

23 §.

För införande i ägobeskrivningen av uppgift om ägornas naturliga beskaffenhet, gradtal och uppskattningsinnehåll utgår arvode med 6 öre för varje ägofigur.

I detta arvode inbegripes ersättning för uträkning av uppskattningsinnehållet samt för detsammans kontrollering och summering.

Hävdeförteckning.

24 §.

För upprättande av hävdeförteckning jämte sammandrag utgår arvode, när varje ägofigur särskilt redovisas i förteckningen, med 1 krona för varje påbörjad sida, som förteckningen med dess sammandrag upptager, och, när ägofigurerna i förteckningen sammanföres traktvis, med 3 kronor för sida, dock att arvode för dylik sammandragen hävdeförteckning icke får överstiga det arvode, som skulle hava utgått, därest förteckningen upprättats på förstnämnda sätt.

Ägodelning.

25 §.

1 mom. För ägodelning utgår arvode på följande sätt:

- a) med 5 öre för varje i delningsbeskrivningen upptagen ägofigur;
- b) för varje ägolott med ett efter dess areal lämpat belopp, enligt följande tariff:

Kungl. Maj:ts proposition Nr 219.

Tariff V.

Delningstariff A.

Ägolottens hela areal, hektar	Ersättning för		
	lott	inrösnings- jord, hektar	avrösnings- jord, hektar
	kr.	öre	öre
0— 1	1	165	140
1— 5	2	65	40
5— 20	3	45	20
20—100	4	40	15
100—	5	39	14

c) för varje genom delningen tillkommen ägofigur med ett efter kartans skala lämpat belopp enligt följande tariff:

Tariff VI.

Delningstariff B.

Skala	Öre för figur
1 : 1000	100
1 : 2000	70
1 : 4000	50
1 : 8000	35

Antalet ägofigurer, för vilka ersättning enligt c) må utgå, erhålles såsom skillnaden mellan antalet i delningsbeskrivningen och i ägobeskrivningen upptagna figurer.

2 mom. För i 1 mom. stadgat arvode skall tilldelningslängd upprättas och provisionell plan för delningen uppgöras ävensom skiftet slutligt uträknas och utmärkas å kartan samt delningsbeskrivning med sammandra upprättas.

3 mom. I fråga om arvode för ägodelning, då karta föreligger i annan skala än någon av de i tariff VI upptagna, därom stadgas i 41 §.

26 §.

1 mom. För delning av torvmosse, då sådan särskilt skiftas, utgår arvode såsom för inrösningsjord.

2 mom. För delning av fiske utgår arvode såsom för avrösningsjord.

27 §.

Att ersättning för ägodelning, då den avsett ägoutbyte, torvmosse, som särskilt skiftas, eller fiske, jämväl må utgå med dagarvode, därom stadgas i 42 §.

28 §.

Varder skifte, sedan provisionell plan till skiftesläggning utvisats för delägarna, men innan detsamma slutligt uträknats, återkallat eller eljest inställt, utgår endast hälften av det i 25 och 26 §§ angivna arvode.

Ändring av skifte.**29 §.**

1 mom. Vid ändring av verkställt skifte enligt domstols beslut utgår arvode för de åtgärder, som av beslutet föranledas, på följande sätt:

a) för den uträkning, som i vissa delar kan erfordras i följd av föreskriven ändring i ägograderingen, enligt bestämmelserna i 19—21 §§:

b) för upprättande av ny ägobeskrivning i koncept med 75 öre för varje påbörjad sida och dessutom 3 öre för varje ägofigur, vars gradvärde blivit ändrat;

c) för upprättande av ny hävdeförteckning i koncept med 75 öre för varje påbörjad sida samt, när ägofigurerna i förteckningen äro sammanförda traktvis, med 2 kronor 50 öre för sida, som undergått ändring; dock att arvode för dylik sammandragen hävdeförteckning icke får överstiga det arvode, som skulle hava utgått, därest förteckningen upprättats på förstnämnda sätt;

d) för bestämmande av de nya skifteslinjernas läge å kartan enligt bestämmelserna i 25—27 §§, dock endast i den mån skiftet ändrats; skolande härvid samtliga ändrade skiften tillsammans betraktas såsom ett nytt delningsområde samt delningsarvodet alltså utgå efter detta områdes arealer och inom detsamma befintliga ägofigurer; därvid dock såsom genom delningen tillkommen ägofigur endast må räknas ägofigur, som vid ändringen av skiftet blivit på annat sätt delad än vad vid det tidigare skiftet varit fallet;

e) för upprättande av ny delningsbeskrivning i koncept med 75 öre för varje påbörjad sida, räknat för de delar av beskrivningen, som angå icke ändrade skiften.

2 mom. Har på vederbörande delägares begäran ändring verkställts i skiftesläggning, sedan skiftet blivit uträknat och delningsbeskrivningen upprättats, skola de i 1 mom. stadgade grunder i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Utstakning och utmärkande av ägo gräns.**30 §.**

För utstakning vid vanlig mätning av ägo gräns utgår arvode dels med 2 kronor för varje stakad linje, vilkens längd överstiger 200 meter, dels och med 2 kronor i åker och 4 kronor i annan mark för varje kilometer av gränslinjen.

Minsta arvode för utstakning utgör 3 kronor.

31 §.

För utmärkande av ägo gräns utgår arvode med 1 krona för änd- eller brytningspunkt, som utmärkes med råsten eller borrhål med dubb, med 60 öre, då utmärkandet sker på annat sätt, samt med 40 öre för utmärkandet av visare och uteliggare.

I detta arvode inbegripes även ersättning för upprättande av beskrivning över ägo gränsen och de utsatta gränsmärkena.

32 §.

För säkerställande av ägo gräns, vars läge ej vid mätningen bestämts med direkta mått, utgår arvode med 50 öre för varje änd- eller brytningspunkt, som inmåtts numeriskt.

Erfordras för säkerställandet särskilda stödpunkter eller mätninglinjer, utgår arvode härför i enlighet med bestämmelserna i 11 och 12 §§.

33 §.

Att ersättning för åtgärder, som avses i 30—32 §§, då de äro att hänföra till vanlig mätning, jämväl må utgå med dagarvode, därom stadgas i 42 §.

Skogslikvid.

34 §.

1 mom. För verkställande av skogslikvid utgår arvode, då skogen av lantmätaren eller hans tjänstebiträden värderas huvudsakligen genom mätning och räkning av träden, med dels 0.4 öre för varje uppmätt och räknat träd och dels med 20 öre för varje hektar av den i likviden ingående ägovidden. I detta arvode inbegripes ersättning för trädens uppmätning, räkning och värdering, upprättande av besiktnings- och värderingsinstrument samt likvid mellan delägarna.

Att gottgörelse för verkställande av skogslikvid i nu nämnda fall jämväl kan utgå med dagarvode eller enligt överenskommelse, därom stadgas i 42 och 52 §§.

2 mom. Har skogen värderats på annat sätt än i 1 mom. sägs, skall arvode för verkställande av skogslikviden utgå med dagarvode eller enligt överenskommelse.

Avstyckning.

35 §.

1 mom. Överstiger arealen av avstyckat område ej 1.50 hektar, utgår gottgörelse för förrättningen med 35 kronor.

Där flera områden avstyckas genom samma förrättning och de avstyckade ägolotternas medelareal ej överstiger 1.50 hektar, utgår gottgörelse med ett grundbelopp av 20 kronor med tillägg av 15 kronor för varje avstyckad ägolott.

Uti här ovan angiven gottgörelse inbegripes förutom lösen för ett exemplar av handlingar och karta arvode för alla med förrättningens utförande förenade åtgärder med undantag av sådana, som erfordras för bestämmande av gräns mot fastighet, vilken ej ingår i avstyckningsförrättningen. Arvode för dessa åtgärder utgår enligt de bestämmelser i denna förordning, som gälla för samma åtgärder.

2 mom. Överstiger arealen av avstyckat område 1.50 hektar eller överstiger, där flera områden avstyckas genom samma förrättning, de redovisade ägolotternas medelareal 1.50 hektar, utgår arvode för upprättande av beskrivning över avstyckningen med 2 kronor för varje avstyckad ägolott samt för övriga vid förrättningen förekommande åtgärder enligt de bestämmelser i denna förordning, som gälla för samma åtgärder.

Vägs indelning till underhåll.

36 §.

Vid förrättning, som avser vägs indelning till underhåll, utgår arvode för:

a) vägens mätning med 3 kronor för första kilometern av vägens längd och 1 krona 50 öre för varje följande kilometer;

b) uppskattning av kostnaden för underhållet med vad därtill hör (grade-ring) med 6 kronor för första kilometern av vägens längd och 4 kronor för varje följande kilometer;

c) delning samt utstakning av väglotterna med 4 kronor för varje kilometer av vägens längd och 40 öre för varje lott, som å marken utmärkes.

Därest i en och samma förrättning ingå flera vägar, må vid arvodets beräkning varje väg betraktas såsom en enhet för sig.

Uti ovan stadgade arvoden ingår ersättning för erforderliga beskrivningars upprättande i koncept.

Hägnadsdelning.

37 §.

Vid förrättning, som avser hägnadsdelning, utgår arvode för:

a) hägnaders mätning med 3 kronor för första kilometern av hägnadens längd och 1 krona 50 öre för varje följande kilometer, dock att, om delningen verkställts efter förut befintlig karta, därå hägnadernas längd uttagits, ersättning för denna senare åtgärd utgår endast med $\frac{1}{4}$ av mätningens arvode;

b) gradering med vad därtill hör med 1 krona 20 öre för första kilometern av hägnadens längd och 60 öre för varje följande kilometer;

c) delning samt utstakning av hägnadslotter med 2 kronor för varje kilometer av hägnadens längd och 40 öre för varje lott, som å marken utmärkes.

Uti ovan stadgade arvoden ingår ersättning för erforderliga beskrivningars upprättande i koncept.

Särskilda bestämmelser.

38 §.

1 mom. Med ägofigur, som avses i 8, 20 och 22—24 §§, förstås varje å kartan upptagen inom vissa linjer eller avprickningar innesluten och i beskrivning särskilt redovisad areal, vars gränser tillkommit genom mätning eller gradering eller ock, om kartan upprättats i blad, till en del utgöras av begränsningslinje för ritytan.

2 mom. Med ägofigur, som avses i 25 § 1 mom., förstås varje å kartan upptagen inom vissa linjer eller avprickningar innesluten och i beskrivningen särskilt redovisad areal, vars gränser tillkommit genom mätning, gradering eller delning eller ock, om kartan upprättats i blad, till en del utgöras av begränsningslinje för ritytan.

39 §.

Med ägolott, som avses i 25 och 35 §§, förstås sammanfattningen av alla de skiften, som tilläggas by, hemman, hemmansdel eller annan fastighet, som särskilt utbrytes och redovisas.

Alla vid skifte eller avstyckning utlagda undantag för gemensamt behov skola tillhopa räknas såsom en ägolott.

3 Kap.

Dagarvode.

40 §.

Dagarvode utgår med 12 kronor för varje dag, som lantmätare eller tekniskt biträde varit sysselsatt med förrättning eller åtgärd, för vilken ersättning efter ty i 41 och 42 §§ sägs må utgå på detta sätt. Ej må för samma dag beräknas mer än ett dagarvode för varje person.

Har en person å samma dag varit sysselsatt dels med åtgärd, för vilken detaljarvode utgår, och dels med åtgärd, för vilken dagarvode utgår, och har den å sistnämnda åtgärd använda tiden understigit 8 timmar, skall dagarvode jämkas i förhållande till den sålunda använda tiden.

41 §.

Där ej annorlunda stadgas uti 18 samt 34—37 §§, utgår dagarvode för:

- 1) sammanträde med sakägare samt uppsättande av protokoll, utlåtande och förening;

- 2) verkställande av nödig utredning och undersökning;

- 3) planmätning vid vanlig mätning, då karta upprättas i annan skala än i 7 och 8 §§ sägs;

- 4) urskiljande av inrösnings- och avrösningsjord samt för ägors gradering;
- 5) grafisk arealuträkning, då karta föreligger i annan skala än som omförmäles i 20 § 1 mom.;

- 6) undersökning och komplettering av äldre karta ävensom för granskning av arealuträkning;

- 7) ägodelning, då karta föreligger i annan skala, än som omförmäles i 25 § 1 mom.;

- 8) utvisande å marken av provisionell plan för skifte;

- 9) vanlig avvägning;

- 10) besiktning och värdering samt upprättande av besiktnings- och värderingsinstrument;

- 11) upprättande av likvid;

- 12) uppgörande av förslag till fastighetsindelning på grund av sådan plan, som avses i 19 kap. 1 § andra stycket i lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet;

- 13) skattläggning samt biträde vid domstol;

- 14) andra lantmätare författningsenligt åliggande åtgärder, för vilka ej detaljarvode enligt 2 kap. utgår och vilka ej skola gottgöras enligt överenskommelse på sätt i 52 och 53 §§ sägs.

42 §.

1 mom. Därest tillämpning av i 2 kap. angivna detaljarvoden skulle befinnas medföra, att arvode för förrättning i dess helhet blir lägre än vad förhållandet skulle bliva, om dagarvode utginge för samtliga i förrättningen ingående åtgärder, må, därest lantmätaren så önskar, för förrättningen i dess helhet utgå dagarvode.

Vad sålunda stadgats innefattar ej befogenhet för lantmätare att beräkna dagarvode i stället för det i 35 § angivna engångsarvode vid styckningsförrättningar.

2 mom. Detsamma gäller i fråga om arvode för:

- a) mätningsarbeten, som avses i 7—9, 11, 12 och 14 §§;

b) ägodelning, där den avsett ägoutbyte, torvmosse, som särskilt skiftas, eller fiske;

c) utstakning, utmärkande och säkerställande av ägo gräns, där dessa åtgärder äro att hänföra till vanlig mätning;

d) mätning och räkning av skog för skogslikvid.

Dessa bestämmelser skola så tillämpas, att dagarvode beräknas för alla under samma littera angivna åtgärder.

43 §.

Därest i fall, som i 42 § 1 mom. samt 2 mom. a—c avses, dagarvode skulle utgå för mera än sex dagar, skall underrättelse meddelas sakägarna, att frågan om arvodet, därest någon sakägare det fordrar, skall underställas lantmäteristyrelsens prövning.

Har fråga av nu nämnd beskaffenhet underställts lantmäteristyrelsens prövning, äger styrelsen i sådant fall såväl bestämma angående beräkningsgrunderna för arvodet som fastställa dess totalbelopp, det sistnämnda dock ej högre än vad lantmätaren begärt.

44 §.

Det åligger lantmätare att i protokollet göra anteckning om de dagar, för vilka dagarvode debiterats, samt om de olika slag av åtgärder, som under särskilda dagar verkställts.

Är förrättning av sådan beskaffenhet, att protokoll icke föres, skola dessa anteckningar göras å sluträkning.

4 Kap.

Lösen för karta och handlingar.

45 §.

1 mom. För kopia eller utdrag av karta över ägo gräns eller annan längdsträckning utgår lösen med:

a) ett grundbelopp av 8 kronor;

b) 5 öre för varje centimeter av å kartan utmärkta längdsträckningar, som beteckna rågång eller annan ägo gräns, samt med 2 öre för å kartan utmärkta längdsträckningar av annat slag.

2 mom. Utgår samtidigt lösen för flera exemplar av samma karta, höjes ersättningen enligt 1 mom. b):

för två exemplar med sammanlagt 60 procent

» tre » » » 110 »

» fyra » » » 150 »

» fem » » » 180 »

» flera än fem exemplar med ytterligare 20 procent för varje exemplar utöver fem.

Det belopp, som jämlikt dessa bestämmelser kommer att utgå, skall fördelas lika på varje exemplar.

3 mom. Ifrågakommer kopia eller utdrag av nätkarta, utgår lösen där för efter ritytans storlek med 11 kronor för yta av 40 × 60 centimeter.

46 §.

1 mom. För kopia eller utdrag av fullständigt uträknad ägokarta i någon av nedan i tariff VII omförmälda skalor utgår lösen med:

- a) ett grundbelopp av 8 kronor;
b) en efter kartans skala och ägofigurernas medelareal lämpad ersättning enligt följande tariff:

Tariff VII.

Kopieringstariff.

Medel- areal för ägo- figur; hektar	Skala 1:400		Skala 1:1000		Skala 1:2000		Skala 1:4000		Skala 1:8000		Skala 1:16000		Skala 1:20000	
	Ö r e t a l f ö r													
	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar
0—0.5	32	140	15	56	10	28	7	14	6	7	5	4	5	3
0.5—	60	84	26	34	16	16	10	8	7	5	6	2	6	1

Vid tillämpning av tariff VII skola bestämmelserna i 38 § 1 mom. gälla, dock att, därest ägodelning utmärkts å kartan, bestämmelserna i 38 § 2 mom. må följas.

2 mom. Utgår samtidigt lösen för flera exemplar av samma karta, höjes ersättningen enligt 1 mom. b):

för två exemplar med sammanlagt 60 procent

» tre » » » 110 »

» fyra » » » 150 »

» fem » » » 180 »

» flera än fem exemplar med ytterligare 20 procent för varje exemplar utöver fem.

Det belopp, som jämlikt dessa bestämmelser utgår, skall fördelas lika på varje exemplar.

3 mom. Därest lösen, beräknad efter ovan angivna bestämmelser, understiger den lösen, vilken skulle komma att utgå, om bestämmelserna i 45 § tillämpades, må lösen beräknas enligt sistnämnda paragraf, dock att, om den överstiger 50 kronor, fråga om beloppets bestämmande skall underställas lantmäteristyrelsens prövning.

47 §.

Angående lösen för kopia eller utdrag av annan karta, än som avses i 46 §, därom stadgas i 53 §.

48 §.

Lösen för kopia av mätskiss utgår med 5 kronor för varje blad av minst storleken 36 × 22.5 centimeter.

49 §.

För avskrift eller utdrag av protokoll, beskrivning eller annan handling utgår lösen med 60 öre för sida.

50 §.

Angående sättet för expeditions avfattande är stadgat i gällande förordning angående expeditionslösen, och äger lantmäteristyrelsen utfärda närmare föreskrifter.

51 §.

Sakägare vare icke skyldig att lösa kopia av karta eller avskrift av handlingar i andra fall än då sådant är i lag eller eljest föreskrivet eller skyldighet stadgats för lantmätare att till sakägare utgiva sådan kopia eller avskrift.

5 Kap.

Gottgörelse enligt överenskommelse.

52 §.

Utan hinder av bestämmelserna i 6, 13, 19, 34 och 42 §§ äge lantmätare frihet att med sakägare överenskomma om gottgörelse för:

- a) polygonmätning, utförd såsom vanlig mätning, utan att därvid förekommit annan mätning;
- b) beräkning av koordinater för gränspunkter;
- c) numerisk arealuträkning av helt mätningsområde eller i sådant ingående fastighet eller ägoområde;
- d) mätning, räkning och värdering av skog samt uppgörande av skogslikvid.

53 §.

De i 2, 3 och 4 kap. meddelade bestämmelser äga icke tillämpning i fråga om:

- a) förrättningar eller åtgärder, som angå områden inom stad eller samhälle, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, eller område å landet, för vilket Konungen jämlikt 1 kap. 42 § i lagen om fastighetsbildning i stad eller motsvarande äldre bestämmelse förordnat, att stadsplan skall upprättas, eller meddelat särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande;
- b) förrättningar eller åtgärder, som angå trafikleder, med undantag ej mindre av vägdelning enligt 3 kap. i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande å landet samt förrättning, som avses i 12 § i lagen om enskilda vägar den 29 juni 1926, än även av sådana förrättningar eller åtgärder, som angå ägo gräns mellan trafikled och annan fastighet;
- c) förrättningar eller åtgärder, som angå elektriska anläggningar, kraft- eller transportledningar eller annat dylikt, så ock förrättningar eller åtgärder, som angå egentliga vatten- och kloakledningar;
- d) andra förrättningar eller åtgärder än sådana, som avses under a)—c) och som lantmätaren utför utan myndighets förordnande dock med undantag av avstyckningsförrättning samt av sådant förslag till fastighetsindelning, som avses i 41 § 12);
- e) finmätning, finavvägning samt utstakning och säkerställande, som tillhöra finmätning, då dessa åtgärder förekomma i andra fall, än som avses under a)—d);

f) uppgörande av förslag till sådan plan, som avses i 19 kap. 1 § andra stycket i lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet;

g) lösen för kopia eller utdrag av ägokarta, som antingen icke är fullständigt uträknad eller är upprättad i annan skala än någon av de i kopieringsstariffen i 46 § omförmälda;

h) lösen för kopia eller utdrag av geografisk karta.

För de under a)–f) omförmälda åtgärder samt därtill i förekommande fall hörande karta och handlingar ävensom för kopia eller utdrag av sådana kartor, som omförmälas under g) och h), tillkommer lantmätaren gottgörelse enligt överenskommelse; dock att, därest Kungl. Maj:t fastställt särskild taxa för samhälle eller område, varom under a) här ovan sägs, eller eljest meddelat för dylikt samhälle eller område gällande taxeföreskrifter, sådan taxa eller dana föreskrifter skola lända till efterrättelse.

54 §.

Därest i fall, som i 52 och 53 §§ avses, överenskommelse ej kan träffas angående gottgörelsens belopp, skall frågan härom underställas lantmäteristyrelsens prövning.

6 Kap.

Räkning och klander därav ävensom handräkning och besvär m. m.

55 §.

1 mom. Utom i det fall att blott en sakägare finnes samt därjämte gottgörelse för förrättning i dess helhet bestämts genom överenskommelse eller myndighets beslut, åligger det lantmätare att vid förrättnings avslutande eller vid handlingarnas överlämnande avgiva sluträkning, upptagande i specificerade poster vad lantmätaren har att av sakägare fordra i de avseenden, som i 2, 3, 4 och 5 kap. omförmälas.

I fall, varom i 35 § 1 mom. sägs, skall sluträkning avgivas blott genom anteckning till protokollet rörande lantmätaren tillkommande arvode.

2 mom. Där grunderna för kostnadernas fördelning mellan de olika sakägarna ej finnas angivna i vid förrättningen fört protokoll, skall sluträkningen innehålla upplysning om dessa grunder. I varje fall skall i sluträkningen utföras vad på varje sakägare belöper av den lantmätaren tillkommande gottgörelse.

3 mom. I sluträkning skall angivas, inom vilken tid, varest och i vilken ordning densamma må klandras.

Detsamma gälle, där sluträkning avgives blott genom anteckning till protokollet.

56 §.

Där sluträkning ej avgives blott genom anteckning till protokollet, skall den uppgöras i två exemplar. Det ena exemplaret skall tillställas sakägarna emot bevis, som bifogas konceptakten. Där sluträkning icke utgives å sammanträde, skall, där annan tid icke särskilt stadgats, tillställandet ske senast inom femton dagar därefter med posten eller genom utmätningsmannen i orten.

57 §.

Är lantmäteriförrättning av den vidlyftiga beskaffenhet, att den icke kan medhinnas första året, eller uppskjutes den utan lantmätarens vållande, må lantmätaren utställa förskottsräkning å vad han för dittills utförda arbeten och vidtagna åtgärder har att fordra i de avseenden, som i 55 § 1 mom. omförmålas. Vid förrättningens slut skall dock sluträkning upprättas över hela gottgörelsen.

Om förskottsräkning gälle i tillämpliga delar vad i 55 § 2 och 3 mom. samt 56 § sägs om sluträkning.

58 §.

När sluträkning blivit till sakägarna avgiven på sätt i 56 § sägs, vare lantmätare berättigad att uppbära hela den gottgörelse, som enligt räkningen tillkommer honom.

Å förskottsräkning må lantmätaren uppbära tre fjärdedelar av vad, som enligt sådan räkning tillkommer honom.

59 §.

Tredskas sakägare att betala gottgörelse, som i denna förordning avses, njute lantmätaren hos överexekutor skyndsamt handräckning till dess utbekommande. Ej må dock sådan handräckning lämnas, utan att lantmätaren styrker, att räkning på sätt i denna förordning stadgas blivit upprättad och till sakägare utgiven ävensom att handlingar, där sådant skall ske, i föreskriven ordning blivit till sakägarna utgivna.

60 §.

Sakägare må hos överlantmätaren i länet erhålla biträde med granskning av sluträkning och förskottsräkning.

61 §.

Sakägare, som förmenar, att lantmätare i sluträkning beräknat för hög gottgörelse i ett eller annat avseende, vare, där ej annat är i lag eller annan författning stadgat, berättigad att genom stämning å lantmätaren anhängiggöra klandertalan inom tre månader från förrättningens avslutande.

Förskottsräkning må av sakägare klandras endast för det fall, att den, som utfärdat räkningen, upphört att hava vidare befattning med förrättningen. Tiden för klandertalans anställande räknas i så fall till tre månader från den dag, då sakägare erhöi kännedom om, att lantmätaren upphört att hava vidare befattning med förrättningen.

Klandertalan, som av en sakägare instämnes, gälle jämväl till förmån för övriga sakägare.

62 §.

Oberoende av den sakägare tillkommande klanderrätt må lantmätare i laga ordning tilltalas för tjänstefel vid upprättande av sluträkning eller förskottsräkning.

63 §.

Över lantmäteristyrelsens beslut i frågor, som i denna förordning sägs, må klagan hos Konungen i jordbruksdepartementet föras i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

7 Kap.

Undantag från denna förordnings tillämpning.

64 §.

Denna förordning äger icke tillämpning beträffande överlantmätare och ej heller i fråga om gottgörelse för:

a) förrättningar, som avses i kungörelsen den 30 december 1916 angående tilläggsavvittring i vissa delar av Västerbottens läns lappmark,

b) förrättningar, som avses i lagen den 22 juni 1921 om ströängars indragande till kronan,

c) sådana syneförrättningar, som omförmälas i 10 kap. 32 § vattenlagen och i 7 § i lagen den 11 juni 1920 om vad vid anläggande av järnväg eller spårväg bör iakttagas till tryggande av närliggande marks torrläggning,

d) för upprättande av registerkarta eller uppdrag såsom registerförare,

e) för förrättning eller åtgärd, som utföres av lantmätare, anställd antingen hos offentlig myndighet eller för särskilt offentligt ändamål.

Denna förordning träder i kraft den dag, då lagen om delning av jord å landet träder i kraft, skolande förordningen den 22 juni 1920 (nr 376) angående den gottgörelse lantmätare äger uppbära av sakägare (lantmäteritaxa) då upphöra att gälla. I fråga om gottgörelse för åtgärd, som vid försterberörda tidpunkt är påbörjad men icke slutförd, skola bestämmelserna i denna förordning i tillämpliga delar lända till efterrättelse; dock att beträffande gottgörelse för ägostyckning och jordavsöndring, som med stöd av 13 och 14 §§ i lagen den 18 juni 1926 om vad iakttagas skall i avseende på införandet av lagen om delning av jord å landet verkställas efter det sistnämnda lag trätt i kraft, bestämmelserna i ovannämnda förordning den 22 juni 1920 i tillämpliga delar fortfarande skola gälla.

Så länge angående gottgörelse, som belöper å ecklesiastikt boställe, ännu icke meddelats sådant särskilt stadgande, som avses i 3 § av förevarande förordning, skola, intill dess dylikt stadgande tillkommer, hittillsvarande bestämmelser i 21 § 3 mom. i 1909 års taxa fortfarande äga tillämpning.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Hellström anför:

Lantmätares rätt att bekomma gottgörelse av sakägare är för närvarande reglerad genom förordningen den 22 juni 1920 (nr 376) angående den gottgörelse lantmätare äger uppbara av sakägare (lantmäteritaxa), i vilken förordnings 1 och 69 §§ genom kungörelsen den 31 december 1920 (nr 908) vidtagits ändringar, som dock ej beröra förordningens huvudgrunder.

Nu gällande lantmäteritaxa tillkom i samband med 1920 års omorganisation av lantmäterikåren, och genom densamma avlöstes 1909 års lantmäteritaxa. Förstnämnda taxa är grundad på ett av lantmäteristyrelsen avgivet förslag. Detta överlämnades för vidare behandling till 1917 års lantmäterikommission, och ansluter sig taxan i allt väsentligt till det förslag, som av kommissionen framlades, dock att, på sätt senare skall angivas, lösen för karta och handlingar blivit höjd. Den av kommissionen föreslagna taxan skulle enligt beräkningar, som kommissionen gjort rörande ett stort antal förrättningar, medföra en högst avsevärd förbättring av den lantmätarna förut tillkommande ersättningen, nämligen — bortsett från sådan ökning, som vore direkt beroende av utvidgning av arbetet på grund av den föreslagna nya mättningsförordningens bestämmelser — 23.7 procent belöpande å laga skiften och hemmansklyvningar samt 21.4 procent å helårsverksamhet.

Sedan frågan om lantmäterikårens omorganisation fallit vid 1919 års riksdag och därmed även frågan om utfärdande av ny lantmäteritaxa blivit undanskjuten, framhölls i skrivelser från sammanslutningar inom lantmäterikåren, att lantmätarna borde erhålla ersättning för ökning i de till biträden utgående avlöningar samt högre avgifter för skriv- och ritpapper, blanketter, instrument m. m., då eljest för en del enklare arbeten, vilka i regel utfördes av biträden, förlust uppstode för lantmätarna. Efter det lantmäteristyrelsen och lantmäterikommissionen i avgivna utlåtanden vitsordat behovet av ersättning i nu nämnda avseende åt lantmätarna samt föreslagit, att densamma skulle beredas dem därigenom att lösen för kartor och handlingar höjdes, blev i det förslag till lantmäteritaxa, som förelades 1920 års riks-

*Tillkomsten
av nu gällande
lantmäteritaxa.*

dag, lösen för kopia eller utdrag av fullständigt uträknad geometrisk karta och för kopia av mätskiss höjd med 75 procent i förhållande till lantmäterikommissionens förslag av 1918. Lösen för kopia eller utdrag av karta över ägogräns eller annan längdsträckning höjdes likaledes med 75 procent, dock att stadgad minimilösen endast höjdes med 50 procent. Med 50 procent höjdes jämväl lösen för avskrift eller utdrag av protokoll, beskrivning eller annan handling. Vid framläggande att det sålunda omarbetade förslaget till lantmäteritaxa framhöll dåvarande departementschefen, att dessa förhöjningar icke innebure ökad nettointkomst för lantmätarna utan avsåge att i viss mån motväga sådana av deras tjänstutövning för dem uppkommande direkta förluster, vilka förorsakats av de under senaste tiden höjda materialpriserna och av ökade biträdesavlöningar.

Förslaget till lantmäteritaxa lämnades av 1920 års riksdag utan erinran och i enlighet med detsamma utfärdades den nu gällande lantmäteritaxan.

*Lantmäteri-
styrelsens för-
slag till ny
taxa.*

I skrivelse den 25 januari 1927 har lantmäteristyrelsen anfört bland annat följande:

Genom den nya jorddelningslagstiftningen hava ägostycknings- och jordavsöndringsinstitutet ersatts med avstyckningsinstitutet. Då bestämmelserna i gällande taxa, vare sig de avse det ena eller det andra av förstnämnda båda institut, enligt lantmäteristyrelsens mening icke kunna oförändrade tillämpas å avstyckningsförfarandet, erfordras till följd av tillkomsten av avstyckningsinstitutet åtskilliga ändringar i gällande förordning.

I samband härmed har emellertid lantmäteristyrelsen ansett sig böra upptaga frågan om en väsentligt ändrad och mera systematisk uppställning av taxan. De gångna årens erfarenhet har nämligen givit vid handen, att den nuvarande taxans avfattning och bristande överskådlighet mången gång givit anledning till missförstånd och misstolkningar.

Slutligen har lantmäteristyrelsen ansett sig böra i huvudsak inom den nuvarande kostnadsramen föreslå vissa jämkningar såväl uppåt som nedåt av taxans ersättningsbestämmelser. Anledningen härtill är den, att bland lantmätarna ganska allmänt klagats däröver, att vissa av taxans tariffer, särskilt de som anginge ägomätning, arealuträkning och delning samt utstakning och markering ofta nog lämnade en inkomst, som väsentligen understeg vad som vid taxans utarbetande och beslutande varit avsett. Lantmäteristyrelsen har funnit dessa uttalanden i väsentliga delar berättigade. Men då lantmäteristyrelsen ansett sig böra undvika en utökning av statsverkets eller allmänhetens kostnader för jorddelningsförrättningar, hava styrelsens strävanden gått ut på att åstadkomma ett förslag till taxa, som, utan att för lantmäteriverksamheten såsom helhet öka lantmätarnas intäkter av taxa och därmed även jordägarnas utgifter, bereder en så vitt möjligt rättvisare och efter arbetets beskaffenhet mer anpassad ersättning än gällande taxa. Den utredning, som lämnas i lantmäteristyrelsens framställning, giver också, anser styrelsen, vid handen, att taxeförslaget åtminstone på det hela taget ej kan antagas komma att medföra någon höjning i ersättningen. Vissa skäl finnas att räkna med motsatsen.

Under arbetet på taxans revision har lantmäteristyrelsen haft under övervägande, huruvida den borde föreslå inarbetande i taxan av tillskottet till

dyrtidstillägget. Detta utgör nämligen i själva verket ersättning för utebliven förhöjning i taxan, en förhöjning som egentligen ålegat jordägarna att bära. Ett visst stöd för en sådan förändring kan otvivelaktigt åberopas i den allt större förskjutningen från sakägarna till statsverket av kostnaden för jorddelningsförrättningar. Vid 1920 års riksdag beräknades sålunda vid genomförandet av nu gällande löne reglering för lantmäternas statsverkets utgifter till 48.5 samt jordägarnas till 51.5 procent av den sammanlagda kostnaden. I verkligheten synes för tiden efter ingången av år 1921 procenttalen i genomsnitt hava varit 50.4 och 49.6. För framtiden torde statens andel i kostnaderna än mera ökas på grund av de växande statsbidragen.

Emellertid måste det givetvis vara ägnat att väcka betänkligheter att avkoppla dyrtidstilläggen för en enstaka förvaltningsgren, så mycket mera som dyrtidstilläggen å själva lönen skulle kvarstå och blott dyrtidstilläggen på taxan skulle utbytas mot fasta ersättningar. Innan slutlig ståndpunkt tagits till de allmänna dyrtidstilläggens avveckling och normer därför fastställts, torde knappast tillskotten till dyrtidstilläggen kunna inarbetas i gällande taxor.

Härtill kommer ytterligare den omständigheten, att det icke låter sig göra att överblicka verkningarna av den nya jorddelningslagstiftningen. Det av styrelsen nu framställda taxeförslaget utgår ifrån på det hela taget oförändrade förhållanden. Det bygger alltså nästan uteslutande på erfarenhet från nu gällande lagstiftning med undantag givetvis vad angår avstyckningsinstitutet. Dessa och andra förhållanden tala för att, sedan några års erfarenhet vunnits, en ny för längre framtid avsedd taxa kan komma att fastställas. Vid sådant förhållande synes det styrelsen ligga närmast till hands att ej omedelbart vid fattande av beslut om tillskottets överflyttande på sakägarna inarbeta detsamma i taxan utan söka en reglering genom en procentuell förhöjning i taxan i likhet med vad som skedde 1873.

Vid arbetet har varit under övervägande att i förslaget upptaga bestämmelser om detaljarvode även för finmätning samt för höjdmätning av olika slag. Även om en blivande taxa upptog bestämmelser för dessa arbeten, måste dock alternativt finnas möjlighet att träffa överenskommelse rörande arvodet för desamma. De förekomma företrädesvis inom samhällen och tätare bebyggda orter eller områden, som skola indelas för bebyggande, och utlämnas i regel på entreprenad efter infordrande av anbud. På grund härav och då den erfarenhet på området, som stått styrelsen till buds, icke befunnits tillräcklig för att med någon större grad av säkerhet fatta ståndpunkt till de särskilda arvodesatsernas innehåll och valör, har styrelsen ansett, att tills vidare bör anstå med upptagande i taxan av bestämmelser i nyssberörda ämnen.

Förslaget innehåller icke heller några särskilda taxeföreskrifter för uppgörande av förslag till anläggning av vägar och avloppsdiken. Huruvida några särskilda föreskrifter i dessa delar bliva erforderliga, eller vad innehåll, som bör givas åt föreskrifter i ämnet, kan lantmäteristyrelsen nu icke uttala sig om. Ett ståndpunktstagande i dessa frågor torde för övrigt förutsätta, att föreskrifter eller anvisningar finnas rörande sättet för uppgörande av dylika förslag.

I enlighet med nämnda synpunkter har lantmäteristyrelsen utarbetat förslag till ny lantmäteritaxa. (Förslaget överensstämmer med det i härvid fogad *bilaga* intagna förslaget, vari dock vidtagits vissa å sid. 39 och 40 omnämnda ändringar i 2, 10, 29, 35, 42, 49, 53 och 56 §§).

Lantmäteristyrelsen har vid sin skrivelse fogat jämte annat yttranden från samtliga överlantmätare och ett åttiotal med praktisk verksamhet samsatta lantmätare angående behov av ändringar i lantmäteritaxan ävensom utredning angående det av styrelsen utarbetade taxeförslagets ekonomiska verkningar.

Lantmäteristyrelsens förslag till lantmäteritaxa *skiljer sig i huvudsak i följande punkter från nu gällande taxa.*

Kallelser och kungörelser.

Stadgandet i andra punkten av förslagets 5 § att arvode, därest antalet till ett sammanträde utfärdade kallelser eller kungörelser överstiga 20, för överskjutande antal utgår med 25 öre för varje (i stället för eljest 50 öre) har ej motsvarighet i nu gällande taxa. Stadgandet har betydelse med hänsyn till den i lagen om delning av jord å landet intagna föreskriften, att varje delägare skall personligen kallas.

Planmätning och kartas upprättande.

Arvodet vid fristående polygonmätning upptages i förslagets 6 § till 8 kronor för varje polygonpunkt i stället för 9 kronor enligt 7 § i nuvarande taxa.

I 11 § i samma taxa stadgas för konceptkartans förseende med rubrik m. m. en ersättning av 4 kronor för första regalarket och 1 krona för varje följande eller om kartan upprättas i blad

	normalblad (60 × 80 cm.)	halvblad (60 × 40 cm.)
för första bladet	kronor 6	kronor 4
» varje följande blad	» 2	» 1.50.

Enligt 7 § 1 mom. a) i förslaget skall i stället härför i alla fall utgå ett grundbelopp av 8 kronor.

Enligt 29 § 1 mom. i gällande taxa utgår, om gränslinje inmätas genom vanlig mätning och kartlägges, arvode, då karta upprättats i skala 1:4000, för varje kilometer av linjens längd i åker med 4 kronor för rak och 6 kronor för krokig linje och i annan mark med 6 kronor för rak och 12 kronor för krokig linje, varjämte enligt 32 § i taxan, där erforderliga bas- eller stomlinjer mätas mera än en gång, ersättning därför utgår, oberoende av den skala, i vilken karta upprättas, med 2 kronor för varje kilometer av dessa linjer.

Lantmäteristyrelsen har i sitt förslag, med hänsyn till svårigheten att definiera skillnaden mellan rak och krokig linje så som begreppen fattades i lantmäteritaxan samt i betraktande därav att alla sådana bas- och stomlinjer, vilka vore normerande för linjenätet, mättes minst två gånger samt att längden av erforderliga baslinjer kunde anses i de flesta fall bliva praktiskt taget densamma som längden av gränserna, i stället för förut återgivna

stadganden i 29 § 1 mom. och 32 § i taxan föreslagit, att när karta upprättas i skala 1:4000 arvode skall utgå efter 7 kronor kilometern för gräns i åker och 11 kronor kilometern för gräns i annan mark.

Enligt 29 § 2 mom. i nuvarande taxan skall arvodet enligt 29 § 1 mom., när karta upprättas i skala 1:2000, 1:1000 eller större skala, höjas med respektive 30, 60 och 100 procent men, när karta upprättas i mindre skala än 1:4000, sänkes med 15 procent.

I 7 § 1 mom. b) av förslaget upptagas i stället bestämda belopp för skalorna 1:400, 1:1000, 1:2000, 1:4000 och 1:8000 med, för varje kilometer, för gräns i åker respektive 14, 10, 8, 7 och 6 kronor och för gräns i annan mark respektive 18, 14, 12, 11 och 10 kronor.

Enligt 29 § 1 mom i taxan utgår, då karta upprättas i skala 1:4000, arvode för inmätning av ägräns med direkta mått 50 öre för varje punkt, och skall arvode, då karta upprättas i annan skala, höjas eller sänkas på sätt förut återgivits.

I förslagets 7 § 1 mom. c) upptages bestämmelse därom, att vid kartas upprättande i någon av skalorna 1:400, 1:1000, 1:2000, 1:4000 och 1:8000 arvode skall utgå med 50 öre för varje numeriskt inmätt änd- och brytningspunkt i gränslinje, så ock för numerisk inmätning av utelligare och visare eller annan punkt, där förrättingens ändamål kräver, att de bliva på dylikt sätt inmätta.

I gällande taxa saknas bestämmelser för det fall, att stommätning vid mätning av gränslinje utföres genom polygonmätning, vilket förhållande givit anledning till tvekan, efter vilken grund i ty fall arvode bort debiteras. I 7 § 1 mom. d) av förslaget finnes upptagen bestämmelse därom att, då stommätning vid mätning av gränslinje utföres genom polygonmätning, arvode skall utgå för varje polygonpunkt med en i enlighet med en i förslaget intagen tariff efter polygonsidornas medellängd varierande ersättning. Enligt tariffen skall exempelvis vid en medellängd hos polygonsidorna av 100, 150, 200, 300, 400 och 500 meter arvode utgå med respektive 5 kronor, 5 kronor 70 öre, 6 kronor 40 öre, 7 kronor 30 öre, 7 kronor 80 öre och 8 kronor 20 öre för varje polygonpunkt.

I gällande taxa 6 § 1 mom. b) föreskrives, att stadgad ersättning för polygonpunkt icke mot sakägarnas bestridande må utgå för större antal punkter än sakägarna på förhand medgivit.

Förslagets 7 § 2 mom. innehåller i stället bestämmelser därom att, om fråga väckts om utförande av polygonmätning, i anledning därav meddelat beslut skall delgivas sakägarna, och skall underrättelse därvid meddelas dem, att beslutet, där sakägare sådant fordrar, skall underställas lantmäteristyrelsens prövning. Avser beslutet, att polygonmätning skall utföras, bör detsamma tillika innehålla uppgift rörande polygonmätningens omfattning.

De av lantmäteristyrelsen i 7 § 3 och 5 mom. av förslaget upptagna stadgandena äga icke någon motsvarighet i nu gällande taxa.

Enligt 6 § 1 mom. a) i gällande taxa utgår, när karta upprättats i skala

1:4000, ersättning för varje kilometer av mätningens yttergränser samt sjöstränder och stränder av vattendrag med en medelbredd av minst 15 meter så ock av sådana ägostränder, som såvitt vid mätningstillfället kan avgöras jämväl därefter skola bibehållas såsom sådana, med i åker 3 kronor för rak och 5 kronor för krokig linje samt i annan mark 5 kronor för rak och 11 kronor för krokig linje.

Enligt 8 § b) i förslaget skall vid ägomätning ersättning utgå för inmätning av mätningens yttergränser efter samma grunder som i 7 § av förslaget stadgats för inmätning av ägostränd. I jämförelse med motsvarande bestämmelse i gällande taxa innebär förslaget i denna del ändring i två avseenden, nämligen dels därutinnan att särskild ersättning icke kommer att utgå för inom mätningens område befintliga sjöstränder och stränder av vattendrag med en medelbredd av minst 15 meter och ej heller för sådana ägostränder, vilka såvitt vid mätningstillfället kan avgöras jämväl därefter skola bibehållas såsom sådana, dels ock i det hänseendet att enligt gällande taxa ersättningsbeloppen för kilometer vid ägomätning äro lägre än då inmätning av ägostränd verkställts, medan enligt förslaget ersättningsbeloppen i båda fallen äro lika.

Lantmäteristyrelsen anför såsom motivering för sitt förslag i denna del:

Lantmäterikommissionen framhöll i sitt betänkande, att förekomsten av sjö inom ett mätningens område alltid vållade extra arbete och tidsutdräkt och anförde till stöd härför åtskilliga omständigheter. Likaså framhöll kommissionen, att större vattendrag erbjöde samma svårigheter vid mätningen som sjöar. Vad kommissionen sålunda anført är nog riktigt, men många andra terrängdetaljer än sjöar och vattendrag med minst 15 meters medelbredd bereda för mätningen samma svårigheter. Bäckar och smärre åar vålla ofta betydande tidsutdräkt; mossar och kärr, som äro så vattensjuka att de icke kunna beträdas, bereda samma svårigheter vid mätningen som sjöar; och branta bergpartier föranleda ofta extra arbete vad angår stonnätet och svårigheter i övrigt vid mätningens arbete. Att likväl särskild ersättning stadgats endast för sjöstränder och stränder av större vattendrag torde närmast hava berott på hänsyn till skärgårdsdistrikten. Om ett mätningens område består av ett stort antal öar och holmar, blir mätningen givetvis svår och tidsödande. Erfarenheten har emellertid nu visat, att ifrågavarande stadgande icke givit åsyftat resultat beträffande arvoden för dylika mätningar. Dessa bliva fortfarande i allmänhet alltför lågt ersatta och detta har framhållits från flera håll inom lantmäterikåren.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har lantmäteristyrelsen ansett, att större rättvisa beredes, därest den särskilda ersättningen för sjöstränder och stränder av vattendrag borttages och kompensation i stället beredes dels genom att mätningstaxan för annan mark än åker i stället höjes och dels genom att ersättning för inmätning av områdets yttergränser må utgå med samma belopp som för mätning av ägostränd. Dessa höjningar hava emellertid icke blivit så avsevärda, att mätningens arvoden kan antagas bliva skäligt även i sådana fall, då särskilt stora terrängsvårigheter förekomma. Såsom nedan under 16 § angives har styrelsen med hänsyn härtill föreslagit möjlighet att debitera dagarvode.

Enligt gällande taxa skall för ägomätning, när karta upprättats i skala 1:4000, ersättning därjämte utgå efter en i 6 § 1 mom. c) intagen tariff, enligt vilken ersättning för hektar växlar efter de olika ägoslagen och ägofigurernas medelareal. De olika ägoslag, som tariffen särskiljer, äro dels åker, tomt, trädgård o. d., dels äng och odlingsmark dels ock avrösningsjord och impediment. Ersättningen enligt tariffen skall enligt 6 § 2 mom. i taxan höjas för skalorna 1:1000 och 1:2000 med respektive 60 och 30 procent samt sänkas för skalan 1:8000 med 15 procent.

Lantmäteristyrelsens förslag upptager i 8 § c) i stället för nämnda tariff en annan ägomätningstariff, däri bestämda belopp upptagits för skalorna 1:1000, 1:2000, 1:4000 och 1:8000, men däri av olika ägoslag endast särskiljas dels tomt, trädgård och åker dels ock annan mark. Sålunda skiljes ej såsom i nu gällande taxa mellan äng och odlingsmark, å ena sidan, samt avrösningsjord och impediment, å andra sidan. Såsom motivering till sistnämnda förändring anför lantmäteristyrelsen:

Förändringen beror på att samma förfaringssätt användes vid mätning av alla nyssnämnda ägoslag. Den tariff, som funnits för mätning av avrösningsjord, har varit motiverad av förekomsten av stora skogsvidder. Det allra mesta av dylika områden är redan skiftat och vid blivande ny-skiften — om sådana komma till stånd — torde säkerligen de största skogsområdena komma att uteslutas från skifte eller ock avsättas till allmänningsskog.

13 § i förslaget äger ej motsvarighet i nu gällande taxa.

Bestämmelsen i 16 § i förslaget är ny och har av lantmäteristyrelsen införts enär, på sätt av lantmäteristyrelsens förut återgivna yttrande framgår, ersättning beräknad såsom detaljarvode ej alltid giver en skälig gottgörelse åt lantmätaren.

Enligt 13 § i gällande taxa utgår för grafisk arealuträkning å karta arvode med en efter kartans skala och ägofigurernas medelareal lämnad ersättning enligt en i paragrafen intagen tariff. I tariffen angivas för skalorna 1:1000, 1:2000, 1:4000, 1:8000, 1:16000 och 1:20000 olika beräkningsgrund allt efter ägofigurernas medelareal ligger mellan 0 och 0.5 hektar, mellan 0.5 och 1 hektar, mellan 1 och 2 hektar eller över 2 hektar.

I förslaget har motsvarande tariff intagits i 20 §. Den av lantmäteristyrelsen föreslagna tariffen skiljer emellertid endast mellan de fall, då ägofigurernas medelareal ligger mellan 0 och 0.5 hektar eller över 0.5 hektar och bibehåller för dessa fall den beräkningsgrund, som i gällande taxa upptages för respektive en medelareal av mellan 0 och 0.5 hektar och mellan 0.5 och 1 hektar. Genom den av lantmäteristyrelsen föreslagna ändringen blir arvodet höjt, när ägofigurernas medelareal överstiger en hektar. Lantmäteristyrelsen framhåller såsom skäl för förändringen, att större medelareal än en hektar förekomme endast i sällsynta undantagsfall vid vanliga skiftesförrättningar, men

Arealuträk-
ning.

kunde för framtiden antagas förekomma vid vissa avstyckningar, för vilka det hade syntts skäligt att i någon mån kunna höja ersättningen. Denna hade för övrigt över huvud taget visat sig alldeles otillräcklig.

Ägobeskrivning.

Enligt 16 § i nuvarande taxan utgår arvode för införande i ägobeskrivningen av ägofigurernas nummer samt ägornas namn och fördelning i särskilda ägoslag med 2 öre för varje figur. För införande i ägobeskrivningen av uppgift om ägornas naturliga beskaffenhet, gradtal och uppskattningsinnehåll utgår enligt 17 § i taxan arvode med 5 öre för varje graderad figur.

Dessa ersättningar hava i 22 och 23 §§ av förslaget höjts till respektive 3 och 6 öre. Såsom skäl härför anför lantmäteristyrelsen, att de nuvarande beloppen visat sig uppenbart otillräckliga.

Hävdeförteckning.

Enligt 18 § i taxan utgår för upprättande av hävdeförteckning arvode för sida med 75 öre eller, när ägofigurerna sammanföras traktvis, med kronor 50 öre.

Lantmäteristyrelsen föreslår, att dessa belopp höjas till respektive 1 krona och 3 kronor.

Lantmäteristyrelsen anför härom:

Anledningen till höjningen är den, att gällande arvodessatser, efter vad erfarenheten visat, måste anses otillräckliga. Här må jämväl erinras om beloppet av lösen för avskrifter. Även om detta något nedsattes, på sätt lantmäteristyrelsen här nedan kommer att föreslå från 75 öre till 65 öre för sida, håller styrelsen före, att arten av här ifrågavarande arbeten påkallar större skillnad i arvodet. Hävdeförteckning tillkommer icke såsom en ren avskrift av ägobeskrivningen, utan man måste upplägga särskilda konton för varje delägare och grupper av sådana allt efter som ägorna hävdas i olika kombinationer. Å varje sådant konto skall från ägobeskrivningen införas uppgifterna rörande respektive ägofigurer, varefter summering skall verkställas för varje konto och sammandrag upprättas. Det ligger i sakens natur att det isynnerhet vid stora förrättningar ofta möter svårigheter att få dylikt sammandrag att stämma med ägobeskrivningens summor.

Ägodelning.

Enligt 19 § i gällande taxa utgår ersättning för ägodelning, när karta upprättats i skalorna 1:1000, 1:2000, 1:4000 och 1:8000, med 2 kronor 50 öre för varje ägolott och 7 öre för varje ägofigur samt dessutom med 50 öre för varje hektar inrösningsjord och 10 öre för varje hektar avrösningsjord intill 500 hektar och 5 öre för varje hektar avrösningsjord därutöver ävensom med en efter kartans skala och figurernas medelareal lämpad ersättning för varje genom delningen tillkommen ägofigur uti inrösnings- och avrösningsjord enligt en i paragrafen intagen tariff.

Styrelsens förslag till arvode för ägodelning upptages i 25 §. I detsamma hava vidtagits följande förändringar. Det för ägofigur utgående beloppet har nedsatts från 7 till 5 öre. Ersättningen för ägolott och för areal har sammanförts i en särskild tariff (delningstariff A), enligt vilken arvodet

skulle efter ägolotternas storlek växla för ägolott från 1 till 5 kronor, för hektar inrösningsjord från 165 till 39 öre och för hektar avrösningsjord från 140 till 14 öre. Ersättningen för tillkommande ägofigurer har ej i lantmäteristyrelsens förslag gjorts beroende av deras medelareal utan oavsett denna bestämts, när karta upprättats i skalorna 1:1000, 1:2000, 1:4000 och 1:8000 till respektive 100, 70, 50 och 35 öre, vilka ersättningsbelopp enligt nu gällande taxa utgå vid en medelareal hos ägofigurerna av respektive 0.325, 0.475, 0.75 och 0.91 hektar, under det att enligt taxan ersättningen för tillkommen ägofigur är större vid större medelareal än nu angivits men mindre, om medelarealen understiger nämnda medelarealer.

Lantmäteristyrelsen anför angående sitt förslag i denna del:

Nu verkställd undersökning har ock givit vid handen, att gällande bestämmelser giva tillräcklig ersättning, där ägolotternas antal är stort men arealen ringa såsom fallet vanligen är i fråga om samfällighetsdelningar, men att arvodet eljest bör anses knappt och att det blir otillräckligt, då delningsobjektet är av särskilt stor omfattning med blandning av inrösnings- och avrösningsjord samt antalet delägare samtidigt är stort. Det är givetvis först, där delningsobjektet är av sistberörda beskaffenhet, som delningsarbetet i regel bereder svårigheter och vinnande av ett gott resultat ofta förutsätter flera mer eller mindre noggrant uträknade projekt. Lantmäteristyrelsen har ansett sig böra söka råda bot för dessa missförhållanden så vitt så kan ske med vidhållande av styrelsens intagna ståndpunkt, at taxerevisionen icke på det hela taget får medföra någon höjning.

Alldenstund det visat sig, att nu utgående ersättning av 2 kronor 50 öre för varje ägolott giver allt för hög ersättning, då ägolotterna äro många och av liten omfattning (samfällighetsdelningar), under det samma ersättning är av ringa betydelse, då lotterna äro stora, har i tariff A ersättningen för ägolott gjorts beroende av ägolottens storlek, varvid ersättningen avsevärt minskats för små arealer.

Skillnaden emellan delningsarvodet för inrösningsjord och avrösningsjord har gjorts mindre, enär enligt styrelsens uppfattning motsvarande skillnad emellan nu utgående ersättning är alltför stor och icke betingas av det obetydligt större arbetet vid delning av inrösningsjord. Detta förhållande har framhållits från flera håll inom lantmäterikåren.

Den i gällande taxa upptagna delningstariffen är grundad på uträknings-tariffen och sålunda beroende på ägofigurernas medelareal. Då densamma emellertid visat sig svårförståelig, har den nu ändrats därhän, att för de olika skalorna fixa belopp komma att utgå för varje genom delningen tillkommen ägofigur. Härvid har upptagits det öretal enligt nu gällande tariff, som svarar mot den medelareal, som erfarenheten visat vara medeltal för de olika skalorna, dock med någon förhöjning. Denna har betingats därav, att nu utgående ersättning visat sig vara för låg, då fråga är om svårare delningar med ett flertal delade ägofigurer. Med anledning härav har en överflyttning av en del av den för de odelade figurerna nu utgående ersättningen skett på de delade figurerna, och har denna åtgärd ansetts väl motiverad.

25 och 26 §§ i gällande taxa innehålla bestämmelser om arvodet vid ändring av verkställt skifte. Nämnda paragrafer motsvaras i förslaget av

Ändring av
skifte.

29 §, i vilken emellertid arvodet för sida i förhållande till nu gällande taxa höjts från respektive 60 till 75 öre och 2 kronor till 2 kronor 50 öre. Anledningen till förhöjningen vore, enligt vad lantmäteristyrelsen anför, att ersättning för koncephandlings upprättande borde vara något högre än lösen för avskrifter.

Utstakning
och utmärkan-
de av ägo-
gräns.

Enligt 34 § i nuvarande taxan utgår arvode för utmärkande av ägo- gräns med 60 öre för änd- och brytningspunkt.

Lantmäteristyrelsen föreslår i 31 §, att arvodet, när punkten utmärkes med råsten eller borrhål med dubb, skall höjas till 1 krona men eljest utgå oförändrat, och anför lantmäteristyrelsen till stöd härför:

Ökningen har föreslagits dels med hänsyn till det mera tidskrävande arbetet men jämväl för att öka intresset för att få markeringen utförd med råsten eller borrhål med dubb, vilket innebär större trygghet, än om markeringen sker med rör eller stång av järn, glacerat rör eller träpåle, vilka slag av markering mätningsförordningen även medgiver.

Enligt 33 § i förslaget må ersättning för utstakning och utmärkande av ägo- gräns jämväl utgå med dagarvode.

Lantmäteristyrelsen anför såsom skäl för stadgandet:

Från lantmätarhåll har allmänt klagats över att arvodesatserna äro för låga, och lantmäteristyrelsen har funnit, att klagomålen i många fall äro berättigade. Man kan emellertid givetvis icke stadga skilda arvoden för olika landsändar. Att styrelsen erinrar härom beror därpå, att arvodet för stakning visat sig tillräckligt i Norrland och därmed likställda trakter, där delägarna vanligen tillhandahålla hantlangare, som äro skickliga i stakning. På andra orter och i all synnerhet, om terrängen är svår, blir ersättningen otillräcklig. För dessa orter föreligger det därför enligt styrelsens mening giltig anledning att medgiva debitering efter dagberäkning.

Skogslikvid.

I 34 § 2 mom. av förslaget, som motsvarar 38 § 2 mom. i gällande taxa, har vidtagits den sakliga ändring, att möjlighet till ersättning enligt överenskommelse blivit införd.

Avstyckning.

I 35 § av lantmäteristyrelsens förslag har införts bestämmelser angående arvodet vid avstyckning.

Lantmäteristyrelsen anför i denna del:

Då avstyckningsinstitutet först genom den nya jorddelningslagstiftningen införes beträffande rikets landsbygd, följer härav, att någon direkt motsvarighet till här upptagna arvodesbestämmelser icke finnes i nu gällande taxa. I nu gällande jorddelningslagstiftning motsvaras avstyckning av ägostycknings- och jordavsöndringsinstitutet. De i gällande taxa i 27, 28 och 41 §§ upptagna särskilda bestämmelser rörande ägostyckning och jordavsöndring kunna därför sägas i viss mån motsvara 35 § i föreliggande förslag. Emellertid hava instituten ägostyckning och jordavsöndring avförts ur den nya lagstiftningen, och härav bör givetvis följa, att de bestämmelser, som äro upptagna i 27, 28 och 41 §§ i gällande taxa, böra utgå ur den nya förordningen.

I anslutning till den utredning, som lantmäteristyrelsen avgav i skrivelse den 15 mars 1926 på begäran av särskilda utskottet nr 1 vid 1926 års riksdag, huruvida nya lagens bestämmelser beträffande laga skifte och avstyckning kunde antagas komma att för sakägarna eller det allmänna medföra större kostnader än som varit förenade med hittills tillämpade förfaranden, må här meddelas följande beräkning.

Utredningen visade, att under åren 1921—1925 i medeltal årligen verkställdes 2,024.8 ägostyckningar, vid vilka utbrutits 6,999 lotter för en kostnad till lantmätare av 269,395 kronor eller 39 kronor för varje lott. Emellertid gällde redan då 1909 års lag om inskränkning i rätten att erhålla ägostyckning beträffande elva av rikets län. För dessa län tillkommo kostnader för utverkande av tillstånd till ägostyckning. Dessa kostnader uppgingo enligt av vederbörande överlantmätare verkställda undersökningar till 32.5 procent av ägostyckningsarvodet. Lantmäteristyrelsen räknade emellertid endast med 30 procents ökning för berörda län och dess beräkningar slutade å en summa av 312,007 kronor för ägostyckningar eller 45 kronor för varje lott, vartill egentligen borde läggas 4 kronor 50 öre för protokoll och bevis å karta rörande fastställelsen. Nu föreliggande lagstiftning medför, att den genom ovanberörda lag införda prövningen i sak av en ägostycknings ändamålsenlighet eller lämplighet skall gälla all jordstyckning — alltså såväl ägostyckning som jordavsöndring — inom hela landet. Detta skulle vid tillämpning av nuvarande jorddelningsformer alltså medföra en ökning av kostnaden, som synes kunna beräknas till åtminstone 30 procent vad ägostyckningsinstitutet angår även inom andra än ovan avsedda län. Om hänsyn tages härtill samt till kostnaden för fastställelsen, ökas kostnaden för varje ägostyckad lott till 51 kronor 34 öre.

Lantmäteristyrelsens ovanberörda utredning utvisade beträffande jordavsöndring, att i medeltal årligen under ovan angivna period utbrutits 14,954 lägenheter för en kostnad av 563,654 kronor och att kostnaden för varje lott alltså utgjort 37 kronor 69 öre. Emellertid kan även göras gällande, att dessa tvenne belopp böra ökas så att i desamma inrymmas kostnaden även för ovan berörda prövning. Begränsas denna ökning till 10 procent förändras beloppen i fråga till respektive 620,019 kronor och 41 kronor 46 öre.

Lantmäteristyrelsen sammanförde uppgifterna för ägostyckningar och jordavsöndringar samt erhöll följande resultat: 21,953 lägenheter, totalkostnad 875,661 kronor samt 39 kronor 89 öre kostnad för varje lägenhet. Tages hänsyn till här ovan omförmälda förhållanden, erhålles en totalsumma av 979,344 kronor och en medelkostnad för lott av 44 kronor 61 öre.

Såsom framgår av föreliggande förslag, innehåller detta två olika beräkningssätt för arvodet för avstyckning. Det ena skall tillämpas, där område, som avstyckas, ej överstiger 1.50 hektar eller, om flera områden avstyckas genom samma förrättning, de redovisade ägolotternas medelareal ej överstiger 1.50 hektar. Är detta fallet, utgår ett grundbelopp av 20 kronor med tillägg av 15 kronor för varje avstyckad ägolott. I annat fall skall för upprättande av beskrivning över avstyckningen utgå 2 kronor för varje däri redovisad lott samt taxans bestämmelser gälla för de särskilda åtgärder i övrigt, som förekomma, och skall så även ske beträffande åtgärd, som i första fallet erfordras för bestämmande av gräns mot fastighet, som ej ingår i avstyckningsförrättningen. Kostnad för fastställelse å avstyckning kan för framtiden bortses ifrån.

En jämförelse mellan ovanstående uppgifter rörande kostnaderna för ägostyckning och avseändring å ena samt avstyckning av förstberörda kategori å den andra sidan visar, att ifrågavarande slag av avstyckningar medför väsentligt mindre kostnad. Skillnaden kommer att framträda i synnerhet då flera områden utstyckas samtidigt.

När man går att söka bedöma verkningarna av ovan omförmälda taxeföreskrifter beträffande fall, då fast arvode ej skall utgå, bör uppmärksammas, att man i regel har att räkna med att arealen av avstyckat eller avstyckade områden icke kommer att uppgå till hälften av stamfastighetens ägovidd och att kartan i sådant fall endast behöver omfatta vad som avstyckas jämte mark, som undantages för gemensamt behov och alltså ej, såsom vid ägostyckning, stamfastighetens hela område. A karta över ägostyckning skall visserligen endast upptagas vad som erfordras för att tydligt utmärka läget och gränserna för de särskilda hemmanslotternas ägområden jämte den mark, som undantagits för gemensamt behov eller eljest avsatts såsom för de särskilda hemmanslotterna gemensamt, men kostnaderna för dessa kartor hava dock varit jämförelsevis stora. Enligt lantmäteristyrelsens mening komma kostnaderna för såväl konceptkarta som kopia att på det hela taget ställa sig väsentligt billigare vid avstyckning, och har härvid hänsyn tagits även till att ny ägomätning icke blir sällsynt. Sådant har för övrigt under de senaste åren förekommit i rätt stor utsträckning även vid ägostyckningar.

För ägostyckning har enligt 27 § i gällande taxa varit fastställt ett särskilt styckningsarvode. Detta har uppgått i genomsnitt till minst 8 kronor för varje lott. Häri ingår ersättning dels för fördelning av hemmanets mantal mellan de särskilda lotterna eller däremot svarande åtgärd, dels för den uppskattning, som för detta ändamål erfordras, dels ock för upprättande av beskrivning över ägostyckningen.

Någon fördelning av mantalet förekommer icke vid avstyckning. Beskrivning förekommer däremot. Denna skall så vitt möjligt tecknas å kartan. Så torde nästan alltid bliva fallet vid avstyckningar, för vilka fast arvode utgår. Även i åtskilliga andra fall torde så kunna ske. Av exempel på avstyckningar, som utförts för att ligga till grund för taxeförslaget, har visat sig, att vad som oftast torde komma att föranleda upprättande av beskrivning såsom särskild handling är den omständigheten, att redogörelse skall lämnas i fråga om och i vad mån med avstyckad ägovidd följer rätt till delaktighet i mark, som vid lantmäteriförrättning avsatts för gemensamt ändamål, i äga, som eljest är samfällad för stamfastigheten och annan fastighet, eller i särskilda rättigheter och förmåner, som tillkomma stamfastigheten, så ock angående servitut, som till förmån för en i förrättningen ingående fastighet lagts å annan sådan fastighet. De överväganden, som lantmäteristyrelsen ägnat denna fråga, hava resulterat i förslag om en ersättning av 2 kronor för varje avstyckad ägolott, att utgå vare sig beskrivningen tecknas å kartan eller upprättas såsom särskild handling. Detta förslag utesluter icke rättighet att debitera 3 öre för ägofigur enligt 22 § i det fall, att upprättande av särskild ägobeskrivning erfordras.

Bestämmelsen att karta över ägostyckning regelmässigt skall upptaga gränserna mellan ägoslag, som redovisas i jordregistret, och ej detaljer inom de olika ägoslagen, föranleder, att taxans bestämmelser för arealuträkning och kopia av karta komma att giva särskilt låg ersättning. Dessa bestämmelser äro nämligen beräknade för fullständig karta. För att i någon mån kompensera detta förhållande har i föreliggande förslag vidtagits den än-

dring, att uträknings- och kopieringstariifferna fått stanna vid en medelareal av 0.5 hektar och därutöver. Detta innebär såsom vid respektive paragrafer framhållits någon förbättring för avstyckningar utan att hava någon större betydelse för andra jorddelningsförrättningar.

Rågångsåtgärd i samband med avstyckning torde för framtiden icke bliva alltför ofta förekommande.

Slutligen torde här böra erinras, att upprättande av sådan plan, som omförmäles i 19 kap. 1 § andra stycket i nya jorddelningslagen, icke bör betraktas såsom ett led i avstyckningsförrättningen, och att så ej heller bör vara fallet med uppgörande av förslag till fastighetsindelning på grundval av sådan plan. Ovan omförmälda fasta arvoden innefatta alltså icke ersättning för dessa göromål.

Vid förslagets uppgörande har styrelsen låtit sig angeläget vara att föreslå taxebestämmelser, som infria styrelsens uttalande till särskilda utskottet vid 1926 års riksdag; och har i enlighet härmed styrelsen ansett sig böra föreslå arvoden vilka, såvitt nu kan bedömas, understiga de *då* beräknade kostnaderna för nuvarande avsöndrings- och ägostyckningsinstitut och som alltså än mera understiga de nu alternativt framlagda än högre beräkningarna för dessa kostnader.

Till belysning av taxeförslagets verkningar i fråga om avstyckningar meddelas här uppgifter på arvodena för de tre exempel på avstyckningar, som gjorts för att ligga till grund för taxeförslaget. Avstyckning av ett område av 0.4250 har uppgår i ett för allt till 35 kronor. Arvodet för avsöndring därav, inberäknat kostnaden för utstakning och markering samt för fastställelse utgör 33 kronor 15 öre. Avstyckning av 15 lotter smålägenheter med en medelareal av omkring 10 ar uppgår till 245 kronor eller 16 kronor 33 öre för lott. Arvode för utbrytning av dessa lotter genom ägostyckning visar sig vara 229 kronor 34 öre och kostnaden för avsöndring av samma lägenheter, vilket institut i dylika fall nästan undantagslöst använts, utgör 468 kronor 75 öre eller 31 kronor 25 öre för varje avsöndring. Arvode för avstyckning av tvenne jordbrukslotter om respektive 12.8480 och 14.30 hektar från ett hemman om sammanlagt 88 hektar utgör 101 kronor 60 öre. Utbrytning av dessa lotter genom ägostyckning uppgår till 141 kronor 30 öre.

Med stöd härav anser styrelsen, att jordägarnas kostnader för jordstyckning komma att bliva nedsatta i rätt betydande grad.

Styrelsen har, med hänsyn till denna jorddelningsforms synnerliga betydelse för egnahemsverksamheten och då sökande till dylika förrättningar ofta torde vara mindre bemedlade, ansett sig böra föreslå lägsta möjliga arvoden. Emellertid ville styrelsen hava redan nu framhållit, att erfarenheten kan komma att giva vid handen, att arvodena blivit alltför lågt beräknade och att därför en höjning måste ske.

41 § 12) i förslaget är nytillkommen. Den har föranletts av den nya lagstiftningen. Dagarvode.

Enligt 51 § i gällande taxa utgår lösen för kopia eller utdrag av karta över ägo- eller annan längdsträckning Lösen för kartor och handlingar.
dels för kartans förseende med rubrik m. m. med 7 kronor för första regalarket och 1 krona 75 öre för varje följande eller, om kartan upprättas i blad,

	normalblad (60 × 80 cm.)	halvblad (60 × 40 cm.)
för första bladet med	kronor 10.50	kronor 7.—
för varje följande blad med	» 3.50	» 2.75

och dels efter de å kartan utmärkta längdsträckningarna med ett grundbelopp om 1 krona 75 öre och därutöver 5 öre för varje centimeter verkligt mått å kartan.

Lösen för nätkarta utgår efter samma grunder, dock att den efter längdställning utgående avgiften nedsättes med 50 procent.

Enligt 52 § i gällande taxa utgör minsta lösen för karta, som förut omförmäls, 9 kronor.

Ovannämnda stadganden i taxan motsvaras av 45 § i förslaget. Detta innefattar i förhållande till taxan följande förändringar. Ersättning för kartans förseende med rubrik m. m. utgår med ett grundbelopp av 8 kronor. I fråga om ersättningen för längdsträckning har nu utgående grundbelopp om 1 krona 75 öre uteslutits. Vidare har ersättningen av 5 öre för varje centimeter verkligt mått å kartan begränsats att endast gälla sådana längdsträckningar, som beteckna rågång eller annan ägo gräns. Beträffande andra längdsträckningar har ersättningen nedsatts till 2 öre för centimeter. Procentuell nedsättning har beträffande ersättningen efter längdsträckning införts, om lösen samtidigt utgår för två eller flera exemplar, i det att för 2, 3, 4 och 5 exemplar ersättningen höjes med respektive 60, 110, 150 och 180 procent samt för flera än 5 exemplar med ytterligare 20 procent för varje exemplar utöver 5. Lösen för nätkarta har bestämts att utgå efter ritytans storlek och fixerats till 11 kronor för yta av 40×60 centimeter. Slutligen har bestämmelsen i 52 § av taxan om minsta lösen fått utgå.

Lantmäteristyrelsen framhåller i sitt yttrande, att styrelsens förslag i sist återgivna delar innebär en betydande nedsättning av nu utgående arvode, men att nedsättningen till största delen vore av den art, att den ej bleve synlig i den statistiska utredningen.

Enligt 49 § 1 mom. i gällande taxa utgår lösen för kopia eller utdrag av fullständigt uträknad geometrisk karta med förut angivna, efter ark och blad beräknade belopp för kartans förseende med rubrik m. m. samt med en efter kartans skala och ägofigurernas medelareal lämpad ersättning enligt i paragrafen intagen kopieringstariff, innehållande för skalorna 1 : 400, 1 : 1000, 1 : 2000, 1 : 4000, 1 : 8000, 1 : 16000 och 1 : 20000 särskilda grunder för ersättnings beräkning allt efter som ägofigurernas medelareal ligger mellan 0 och 0.5 hektar, mellan 0.5 och 1 hektar, mellan 1 och 2 hektar eller över 2 hektar. Ersättningen enligt tariffen må, då fotomekanisk reproduktion icke kunnat ske, höjas med 25 procent och utgör minsta avgift enligt tariffen 2 kronor. Utgår samtidigt lösen för flera exemplar av samma karta, skall enligt 49 § 2 mom. i taxan den efter tariffen utgående nedsättas för varje av två exemplar med 20 procent, för varje av tre exemplar med 30 procent och för varje av fyra eller flera exemplar med 40 procent.

Nyssnämnda stadganden i gällande taxa motsvaras av 46 § i förslaget. I denna § har i förhållande till taxan föreslagits följande förändringar. Ersättning för kartans förseende med rubrik m. m. utgår med ett grundbelopp av 8 kronor. I förslaget har intagits en kopieringstariff, som är lika med kopieringstariffen i gällande taxa utom därutinnan, att särskilda grunder för ersättningens beräkning ej upptagits vid en medelareal hos ägofigurerna av mellan 1 och 2 hektar och över 2 hektar, utan har det i stället föreslagits, att vid dylik medelareal ersättning skall utgå efter samma grunder som vid en medelareal av mellan 0.5 och 1 hektar. Bestämmelserna om förhöjning i visst fall med 25 procent av ersättningen enligt kopieringstariffen och om minsta lösen enligt densamma återfinnas ej i förslaget. Föreskriften om ersättning vid lösen samtidigt av två eller flera kartexemplar har givits samma lydelse som motsvarande stadgande i 45 § av styrelsens förslag. I 3 mom. av 46 § har styrelsen upptagit en bestämmelse, vartill motsvarighet ej finnes i gällande taxa.

Lantmäteristyrelsen anför beträffande ändringarna i denna del, att ändringen i kopieringstariffen saknade betydelse utom i fråga om vissa avstyckningsförrättningar, beträffande vilka den obetydliga förbättring, som dessa ändringar kunde medföra, torde vara påkallad, samt att motsvarighet till stadgandet i 3 mom. av 46 § fanns i 1909 års taxa och att stadgandet införts i förslaget, då erfarenheten visat, att behov av detsamma gjorde sig gällande.

Enligt 53 § i gällande taxa utgår lösen för kopia av mätskiss med 7 kronor för varje blad.

I 48 § av förslaget har beloppet nedsatts till 5 kronor och såsom minimistorlek för varje blad föreskrivits 36×22.5 centimeter.

Enligt 54 § i nuvarande taxan utgår lösen för avskrift eller utdrag av protokoll, beskrivning eller annan handling med 75 öre för sida.

Nämnda lösen har i 49 § av förslaget nedsatts till 65 öre för sida.

Lantmäteristyrelsen anför i denna del:

Enligt 17 § i 1909 års taxa utgick lösen för avskrift med 1 krona 25 öre arket. Lantmäterikommissionens första förslag upptog 50 öre för sida. I avseende å detta förslag framhöll kommissionen, att även då hänsyn togs till den prisstegring, som intill 1914 ägt rum med avseende å arbetskraft och papper, finge den föreslagna höjningen anses vara väl motiverad. Att lösen beräknades efter sida i stället för såsom förut efter ark, hade betydelse i synnerhet för mindre förrättningar och kunde för jordägarna i många fall innebära en kostnadsbesparing. Genom ändringen finge för övrigt förhöjningen tillgodonjutas endast för verkligen utfört arbete. Såsom under redogörelsen för förarbetena anförts höjdes denna ersättning i anledning av framställningar av sammanslutningar inom lantmäterikåren med femtio procent och alltså till 75 öre för sida.

Lantmäteristyrelsen fogade vid sitt yttrande den 15 januari 1920 i anledning av nyssberörda framställningar en utredning rörande pris å papper m. m. Av denna framgick, att ökningen sedan 1914 utgjorde å ritpapper mer än 200 procent, å blanketter 100 procent, å kalkerväv närmast 95 pro-

cent och å linjerat normalpapper mellan 128 och 233 procent. Såsom bil. C har vid yttrandet fogats en utredning i samma ämne. Denna utgör på det hela taget en avskrift av 1920 års utredning, som kompletterats med uppgifter rörande inträffade ändrade förhållanden. Av den nu föreliggande utredningen framgår, att kostnaden för ritpapper kan på det hela taget anses vara lika stor för närvarande som 1920, att kostnaden för blanketter nedgått med 10 procent, att ökningen i kostnaden för kalkerväv, som 1920 var 89 procent, uppgått till 148 procent samt att ökningen i kostnaden för normalpapper nedgått från 163 procent 1920 till 63 procent 1926. Till ytterligare upplysning i ämnet må meddelas, att kostnaden för blanketter, som vanligen förekomma vid skiftesförrättningar, för närvarande utgör 20 öre arket när minst en bok av samma slag köpes.

Att kostnaden för blanketter fortfarande är jämförelsevis hög beror bland annat på skedda ändringar av formulär för olika slag av blanketter samt till någon del även på den väntade nya lagstiftningen. Dessa förhållanden hava åstadkommit, att ett osäkerhetstillstånd kan sägas hava rått. Genom nya lagstiftningens ikraftträdande torde detta förhållande bliva avlägsnat. Då härtill kommer, att kostnaden för normalpapper nedgått så väsentligt som ovan angivits, torde man kunna räkna med att blankettkostnaden för framtiden bör kunna reduceras. Detta förhållande tillika med att kostnaden för arbetskraft för närvarande torde vara något lägre än 1920, har föranlett styrelsen att föreslå en nedsättning i fråga om lösen för avskrift från 75 till 65 öre för sida.

Gottgörelse
enligt över-
enskommelse.

I 52 § av lantmäteristyrelsens förslag har bland de fall, i vilka lantmätare må överenskomma om gottgörelse med sakägarna utöver de i nu gällande taxa omförmälda fallen, upptagits polygonmätning, utförd såsom vanlig mätning, utan att därvid förekommit annan mätning, och beräkning av koordinater för gränspunkter.

I 53 § av förslaget har införts en ny punkt om uppgörande av förslag till sådan plan, som avses i 19 kap. 1 § andra stycket i nya jorddelningslagen.

Förslagets
ekonomiska
verkningar.

För utrönande av förslagets verkningar i ekonomiskt avseende har lantmäteristyrelsen verkställt undersökning, vilken omfattar två skiftesförrättningar inom vartera av Stockholms, Södermanlands, Jönköpings, Kalmar, Blekinge, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Örebro och Västerbottens län samt en dylik förrättning inom vardera av Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län eller tillhopa 24 förrättningar. Enligt vad lantmäteristyrelsen uppgiver, hava akterna utvalts av vederbörande överlantmätare utan annat direktiv än att styrelsen önskade erhålla för respektive län typiska förrättningar. En vid styrelsens skrivelse fogad bilaga utvisar resultatet av denna undersökning vad angår mätningsarvodet. Av denna framgår, att styrelsens förslag i jämförelse med gällande taxa, vad angår arvodet för ägomätning och kartas upprättande vid vanlig mätning, innebär sänkning med 3.3 procent, om kartan upprättats i skalan 1:2000, men däremot höjning med respektive 0.1, 5.2 och 10 procent, om

kartan upprättats i skalorna 1:1000, 1:4000 och 1:8000. Av bilagan framgår vidare, att höjningar enligt gällande taxa för skalorna 1:1000 och 1:2000 i förhållande till skalan 1:4000 utgör respektive 62.4 och 29 procent, men att motsvarande höjning enligt förslaget är begränsad till respektive 54.4 och 18.5 procent. Beträffande skalan 1:8000 ligger arvodet enligt gällande taxa 14.6 procent under arvodet för skalan 1:4000. Enligt lantmäteristyrelsens förslag är nedsättningen endast 10.8 procent.

Lantmäteristyrelsen framhåller, att undersökningen i denna del visar, att de av styrelsen föreslagna ändringarna gjorts i rätt riktning och anför för utvecklande härav:

För framtiden har man att räkna med att skalan 1:2000 blir den, som företrädesvis kommer att användas beträffande förrättningar av någon större omfattning åtminstone inom södra och mellersta delarna av landet. Då föreliggande utredning visar, att mätningens arvodet, då denna skala användes, kommer att nedsättas med 3.3 procent, kan enligt styrelsens mening med ledning av nu lämnade uppgifter något säkert omdöme knappast fällas, huruvida taxeförslaget innebär höjning eller sänkning i förhållande till gällande taxa.

Emellertid hava, på sätt framgår av förslaget och därtill anförda motiv, skett flera ändringar, som verka nedsättning av mätningens arvodet, men som icke kommit till synes uti ifrågakvarande bilaga. I denna del må erinras om 6 §, där arvodet nedsatts från 9 till 8 kronor för polygonpunkt, om 7 § 1 mom. d), genom vilket stadgande arvodet för varje polygonpunkt — oavsett nu förefintlig större möjlighet att debitera efter 9 kronor för punkt — bör anses innebära nedsättning med i genomsnitt 50 öre för punkt, om 7 § 3 mom., där det bestämmes att, om ägo gräns utgöres av väg eller dike, ersättning för inmätning utgår endast för ena sidan av vägen eller diket, om 7 § 5 mom., där det stadgas att, där två eller flera gränslinjer kunna inmätas från samma stömlinje, ersättning enligt 1 mom. b) utgår oavkortad för den längsta men nedsattes med 50 procent för övriga.

På grund härav håller styrelsen före, att man, vad mätningens arvodet angår, i fråga om den ekonomiska innebörden, om taxeförslaget antages, icke har anledning att räkna med någon ökning av nu gällande taxa.

Verkningarna i ekonomiskt avseende av lantmäteristyrelsens förslag rörande arvodet för ägodelning framgå av en vid styrelsens förslag fogad tablå. Denna utvisar, att förslaget i förhållande till nu gällande taxa innebär sänkning för skalorna 1:1000 och 1:2000 med respektive 6.7 och 0.2 procent, men höjning för skalorna 1:4000 och 1:8000 med respektive 2.1 och 0.3 procent. Vidare framgår av bilagan, att enligt gällande taxa ökningen för skalorna 1:1000 och 1:2000 i förhållande till skalan 1:4000 uppgår till respektive 39.6 och 13.6 procent, men att motsvarande procenttal enligt lantmäteristyrelsens förslag äro 27.4 och 11. Nedsättningen för skalan 1:8000 är enligt gällande taxa 6.6 men enligt förslaget 8.2 procent.

Lantmäteristyrelsen framhåller beträffande arvodet för ägodelning, att man, då man har att räkna med att för framtiden de flesta skiftesförrättningar komma att utföras i skalan 1:2000, kan utgå ifrån, att styrelsens förslag icke kommer att medföra någon förändring.

Till ytterligare upplysning rörande taxeförslagets verkningar har lantmäteristyrelsen på grundval av skalan 1:4000 uppgjort vissa sammanställningar. Enligt dessa skulle styrelsens förslag medföra en kostnadsökning beträffande de förrättningar undersökningen omfattat av 1,614 kronor 46 öre eller 3.9 procent. Lantmäteristyrelsen framhåller emellertid att med hänsyn till vissa på frågan inverkan omständigheter, däribland skiftesförrättningarnas utförande i större utsträckning i skalan 1:2000, nyssnämnda belopp borde minskas och upptagas allenast till 481 kronor 95 öre, innebärande en kostnadsökning av 1.16 procent. I sakens natur läge dock, att en undersökning på detta område aldrig kunde bliva sådan, att ej differensen i förhållande till verkligheten i tillämpningen kunde variera i denna utsträckning. Enligt styrelsens mening borde undersökningen därför anses visa, att förslaget icke innebure någon påtaglig förändring i fråga om arvodet för skiftesförrättningar. Beträffande rågångsförrättningar torde förslaget på det hela taget icke komma att medföra någon väsentlig förändring, dock torde man kunna räkna med någon sänkning, då kartor upprättats i större skala än 1:4000.

*Reservation
av byråchefen
Hamrin.*

I en vid lantmäteristyrelsens skrivelse fogad, av byråchefen Hamrin afgiven reservation hemställes, att taxan måtte på sätt bifogat ändringsförslag närmare utvisade kompletteras med bestämmelser angående detaljarvode vid finmätning och höjdmätning, att i ägomätningstariffen (8 § b) i lantmäteristyrelsens förslag) måtte upptagas bestämmelser för skalan 1:400 samt att 35 § 1 mom. första och andra styckena i lantmäteristyrelsens förslag måtte erhålla följande lydelse:

»Överstiger arealen av avstyckat område ej 1.50 hektar eller uppgår medelarealen av de ägotter, som redovisas vid samma förrättning, ej till 1.50 hektar, utgår gottgörelse för avstyckningsförrättningen med ett grundbelopp av 20 kronor med tillägg av 15 kronor för varje redovisad ägotter.»

Till motivering av sin reservation i sistnämnda del anför byråchefen Hamrin bland annat:

»De av lantmäteristyrelsen i 35 § 1 mom. föreslagna bestämmelserna kunna i ej så få fall leda till uppenbar obillighet mot förrättningsmannen, och är detta anledningen till att jag ej kan gilla förslaget i denna del. Härtill kommer, att förslaget i fråga om gottgörelse för avstyckningar i allmänhet, såsom lantmäteristyrelsen även själv framhållit, ligger i underkant, varför styrelsen räknar med att det efter några års erfarenhet skall visa sig nödvändigt att vidtaga höjning.

För att rätt förstå ovanstående bestämmelser måste de ses i samband med stadgandet i 19 kap. 19 § andra stycket i nya jorddelningslagen. Där stadgas att, där mark avstyckas, som hör till viss fastighet och som utgör högst hälften av fastighetens ägovidd, andelar i samfälld mark oberäknade, skall, där ej annat av sakägare påyrkas, å kartan upptagas allenast avstyckat område jämte den mark, som undantages för gemensamt ändamål, ävensom sådana fasta punkter och mätningssuppgifter, att varje kartlagt områdes läge

i förhållande till stamfastigheten bliver fullt bestämt. Kartan skall alltid återgiva gränserna mellan de ägoslag, som redovisas i jordregistret, ävensom byggnader, vägar, vattendrag och dylikt.

Om däremot avstyckat eller avstyckade områdens areal överstiger hälften av stamfastighetens, måste kartan upptaga stamfastighetens hela område, och såsom följd härav måste beskrivningen till kartan givetvis även redovisa stamfastigheten i dess helhet.

Ovanstående arvodessatser äro bestämda uteslutande med hänsyn till det arbete, som erfordras för behandlingen av de avstyckade områdena, men de lämna däremot ingen ersättning för behandling av den del av stamfastigheten, som ej avstyckas. Obilligheten av desamma framträder därför också, då även stamfastigheten skall behandlas d. v. s. upptagas å kartan och redovisas i beskrivningen. Om det exempelvis gäller att från en stamfastighet om 4 hektar avstycka 1.50 hektar, behöver karta och beskrivning endast upptaga det avstyckade området och då erhålles en ersättning av 35 kronor. Om stamfastighetens areal emellertid endast utgör 2.90 hektar, måste karta och beskrivning upptaga hela denna areal samt redovisa två fastigheter, den ena om 1.50 och den andra om 1.40 hektar. Arbetet med var och en av dessa fastigheter kan anses vara lika stort och likväl erhålles endast 35 kronor. Det kan exempelvis vidare förekomma att från en stamfastighet om 16 hektar avstyckas 10 hektar, vardera om 1 hektar. Inberäknat återstående 6 hektar av stamfastigheten blir medelarealen 1.45 hektar för 11 lotter. Arvodet utgör 170 kronor. I detta fall erhålles ingen ersättning för behandling av den elvte lotten om 6 hektar. Därest stamfastighetens areal i detta fall uppgått till 17 hektar, hade arvodet blivit detsamma, men endast 10 lotter med en sammanlagd areal av 10 hektar hade behöft behandlas. Obilligheten och det lotteriartade i dessa förhållanden framträda än mera, om man tar i betraktande, att det oftast, i fall som här berörts, är nödvändigt att företaga ny och fullständig ägomätning i stor skala.»

Yttrande över lantmäteristyrelsens förslag har inkommit från styrelserna för Sveriges lantmätareförening, Sveriges distriktlantmätarförening och Extralantmätarnas förening. I yttrandet biträdes byråchefen Hamrins förslag, att i ägomätningstariffen måtte upptagas bestämmelser för skalan 1:400 samt att 35 § 1 mom. första och andra styckena i förslaget måtte erhålla ändrad lydelse, varjämte beträffande tredje stycket i 1 mom. av nämnda paragraf föreslås följande ändrade lydelse:

*Skrivelse
från samman-
slutningar
inom lant-
mäterikåren.*

»Uti här ovan angiven gottgörelse inbegripes förutom lösen för ett exemplar av handlingar och karta arvode för alla med förrättningens utförande förenade åtgärder med undantag av sådana, som erfordras för bestämmande av gräns mot fastighet, vilken ej ingår i avstyckningen, för stommätningens utförande genom polygonmätning samt för kallelser av sakägare utöver två. Arvode för dessa åtgärder utgår enligt de bestämmelser i denna förordning, som gälla för samma åtgärder.»

Styrelserna anföra till motivering av sitt förslag:

»Avstyckningsarvodet enligt 35 § 1 mom. kan under vissa förhållanden komma att leda till uppenbar obillighet mot förrättningsmannen, nämligen,

utom i det av byråchefen J. Hamrin i reservation framhållna fallet, beträffande *dels* de avstyckningsförrättningar, särskilt av samfällda områden, vid vilka, icke såsom i regel till två, köpare och säljare, utan till ett flertal sakägare särskilda kallelser måste utfärdas, *dels* sådan avstyckning av flera områden i ett sammanhang, där jordägare eller förrättningsman finner polygonmätning vara av omständigheterna betingad.

I samtliga dessa fall förekomma arbeten, som, utan att på förhand kunna överblickas, kunna bli av mycket stor omfattning, men för vilka möjlighet till ersättning enligt förslaget är utesluten.

Uppenbart synes oss vara, att rättvisa och billighet kräva, att de efter en fastställd taxa arbetande tjänstemännen också enligt samma taxa tillerkännas ersättning för alla de arbeten, som åläggas dem.»

Departements-
chefen.

Lantmäteristyrelsen har såsom skäl till den av styrelsen företagna omarbetningen av lantmäteritaxan, till den del sagda omarbetning ej stått i samband med det genom den nya jorddelningslagstiftningen införda avstyckningsinstitutet såsom ersättning för nuvarande ägostycknings- och jordavsöndringsinstitutet, framhållit, att enligt de gångna årens erfarenhet den nuvarande taxans avfattning och bristande överskådlighet mången gång givit anledning till missförstånd och misstolkningar ävensom att taxans bestämmelser icke på alla punkter vore så avvägda, att de berett lantmätarna en så vitt möjligt efter arbetets beskaffenhet rättvist avpassad ersättning. Vid de jämkningar såväl uppåt som nedåt av taxans ersättningsbestämmelser, som styrelsen med anledning härav föreslagit, hade emellertid styrelsens strävanden gått ut på att åstadkomma ett förslag till taxa, som åtminstone på det hela taget ej kunde antagas medföra någon höjning i ersättningen.

Vid granskning av det av styrelsen framlagda förslaget har jag funnit detsamma äga avgjort företräde framför nu gällande taxa därutinnan, att bestämmelserna i vissa avseenden förenklats och i övrigt erhållit en överskådligare uppställning samt att de i olika avseenden utgående arvoden i förhållande till varandra blivit mera rättvist avvägda med hänsyn till arbetets omfattning och beskaffenhet. Enär någon anledning knappast lärer förefinnas att, räknat efter den sammanlagda ersättningen, medgiva högre ersättning än som enligt nu gällande taxa utgår, bör emellertid härutöver vid en revision av taxan, på sätt styrelsen jämväl framhållit, tillses, att någon dylik höjning ej sker utan att vidtagna höjningar i taxans ersättningsbestämmelser uppvägas av företagna sänkningar. Styrelsen har för utrönande av det av styrelsen framlagda förslagets ekonomiska verkningar företagit en undersökning av 24 skiftesförrättningar, vilken undersökning, under bland annat det av styrelsen gjorda antagandet att beträffande förrättningar av någon större omfattning karta komme att företrädesvis upprättas i skala 1:2000, givit det resultat, att totalsumman arvode enligt gällande taxa för förrättningarna komme att enligt förslaget höjas med 1.16 procent. Givetvis måste en jämförelse mellan nu gällande taxas och den föreslagna taxans ekonomiska verkningar ställa sig så mycket svårare som den föreslagna taxan är avsedd att tillämpas efter ikraftträdandet av den

nya jorddelningslagstiftningen, som i många avseenden innehåller ändringar av beskaffenhet att inverka på det till lantmäternas utgående arvodet. Till ett slutgiltigt resultat rörande den föreslagna taxans verkningar läser man därför ej kunna komma, förrän sagda taxa under några år framåt tillämpats vid skiftesförrättningar enligt den nya jorddelningslagstiftningen. Frågan om taxesättningen torde då få upptagas till förnyad prövning och i arvodesbestämmelserna vidtagas nödiga jämkningar, om det skulle visa sig, att utgående ersättningar blivit märkbart högre eller lägre än som må prövas skäligt.

Även om sålunda ovisshet måste råda rörande den nu föreslagna taxans verkningar, står man dock inför nödvändigheten att meddela nya taxebestämmelser med hänsyn till den av 1926 års riksdag antagna lagen om delning av jord å landet. Och då de av lantmäteristyrelsen i övrigt föreslagna ändringar, på sätt jag redan framhållit, synas mig innebära förbättringar, har jag ansett, att styrelsens förslag bör godkännas, dock med vissa mindre jämkningar, som synts mig påkallade.

Enär priset på papper efter fastställandet av 1920 års taxa väsentligt sjunkit och kostnaden för arbetskraft jämväl torde hava nedgått, vill jag föreslå en nedsättning av den i 49 § av förslaget upptagna ersättningen beträffande lösen för avskrift med, utöver vad lantmäteristyrelsen föreslagit, ytterligare 5 öre till 60 öre för sida. Beträffande de av styrelsen undersökta skiftesförrättningarna medför detta en sänkning av kostnaden med 194 kronor eller 0.47 procent, varigenom den av lantmäteristyrelsen beräknade förhöjningsprocenten nedgår från 1.16 till 0.69.

Beträffande arvodet för avstyckningar har i 35 § 1 mom. andra stycket i lantmäteristyrelsens förslag såsom förutsättning för tillämpning av däri upptagna bestämmelser, avseende genom samma förrättning verkställd avstyckning av flera områden, bestämts, att de »redovisade» ägolofternas medelareal ej må överstiga 1.50 hektar. Denna föreskrift bör ändras därhän, att ordet »redovisade» utbytes mot »avstyckade». Genom den sålunda vidtagna ändringen ernås bättre överensstämmelse med stadgandet i 35 § 1 mom. första stycket, i det att efter ändringen enligt båda styckena vid arealberäkningen hänsyn endast skall tagas till område eller områden, som avstyckas.

Med anledning av vad i byråchefen Hamrins reservation och i yttrandet från sammanslutningar inom lantmäterikåren anförts därom, att arvodet enligt 35 § 1 mom. i vissa fall skulle kunna giva lantmätaren en allt för ringa ersättning för hans arbete må erinras, att inga sportler kunna så noggrant beräknas, att varje särskild tjänsteåtgärd blir ersatt med sitt rätta belopp — jag vill i detta avseende erinra om de till lantdomarna utgående sportler för exempelvis gravationsbevis — utan sportlerna kunna endast så beräknas, att de i stort sett lämna tjänstemannen en skälig inkomst. Den i reservationen föreslagna beräkningsgrunden, som skulle kunna medföra att minimiarvodet även för enkla avstyckningsförrättningar uppginge till femtio

kronor, synes mig komma att i många fall medföra allt för tunga kostnader för sakägare. Vad förut anförts om nödvändigheten att för bedömande av taxebestämmelsernas verkningar vänta tills den nya jorddelningslagstiftningen varit i tillämpning under några år gäller emellertid givetvis även bestämmelserna om arvode för avstyckning och torde bestämmelserna därför böra ånyo tagas under övervägande, sedan erfarenhet vunnits om deras verkningar med hänsyn till allmänhetens och förrättningsmännens ekonomiska intressen.

Utom i de avseenden, som nu angivits, har jag haft erinran att göra mot lantmäteristyrelsens förslag endast i följande punkter.

I 2 och 10 §§ hava vidtagits vissa redaktionella jämkningar.

I 29 § e) har, i likhet med vad som är fallet i 24 §, gjorts förbehåll, att arvode för sammandragen hävdeförteckning ej må överstiga arvodet för hävdeförteckningen, om den upprättats utan sammandrag.

I 29 § d) har till undvikande av missförstånd ansetts böra uttryckligen tilläggas, att såsom genom delningen tillkomna ägofigurer må tagas i betraktande endast sådana ägofigurer, som delats genom av ändringen berörd del av skifteslinje.

Då dagarvode ej bör få beräknas i stället för minimiersättningen enligt 35 § vid avstyckningsförrättningar, har ett förtydligande påpekande härom införts i 42 §.

Den lantmätare lämnade frihet att träffa överenskommelse om arvode för förrättningar inom samhällen och områden, varom under 53 § a) sägs, bör givetvis hava avseende blott å de fall, där ej Kungl. Maj:t fastställt särskild taxa för samhället eller området eller eljest meddelat för detsamma gällande taxeföreskrifter. Har så skett, böra de meddelade bestämmelserna givetvis vara bindande för lantmätaren såsom statens tjänsteman. Ett tillägg av detta innehåll har införts i 53 §.

56 § sista punkten har jämkats med hänsyn till att vid vägdelning enligt lagen om enskilda vägar förrättningshandlingarna skola överlämnas inom trettio dagar efter förrättningsens avslutande.

Såsom dag för förordningens trädande i kraft torde böra sättas den dag, då lagen om delning av jord å landet träder i kraft.

På av lantmäteristyrelsen anförda skäl har jag ej ansett mig böra föreslå inarbetande i taxan av tillskottet till dyrtidstillägget eller upptagande i densamma av bestämmelser om detaljarvode för finmätning och höjdmätning. De i reservationen föreslagna taxebestämmelserna i dessa delar synas mig även väl högt beräknade. I förstnämnda avseende vill jag erinra, att i statsverkspropositionen till 1927 års riksdag, nionde huvudtiteln punkt 133, beräknats anslag för bestridande av tillskott som nyss nämnts.

De av mig sålunda föreslagna ändringar hava inom jordbruksdepartementet införts i lantmäteristyrelsens förslag.

Med hänsyn till den omfattande omläggning i nu gällande föreskrifter, som en ny lantmäritaxa, upprättad i överensstämmelse med vad av mig

nu förordats, skulle innebära, torde riksdagen böra beredas tillfälle att yttra sig över det sålunda upprättade taxeförslaget. Härvid vill jag framhålla, att det bör vara Kungl. Maj:t obetaget att framdeles vid behov vidtaga jämkningar i taxan. Därest ifrågasatta ändringar äro av någon större betydelse i ekonomiskt avseende, lär emellertid Kungl. Maj:t även då vilja bereda riksdagen tillfälle att avgiva yttrande.

Jag hemställer nu,

att Kungl. Maj:t måtte besluta att genom proposition inhämta riksdagens yttrande över det sålunda jämkade förslaget till förordning angående den gottgörelse, lantmätare äger uppbära av sakägare (lantmäteritaxa).

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Hugo Nordlander.